

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเกว๊
จังหวัดน่าน

ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES AT DONG PHRAYA
SUBDISTRICT, BOR KLUA DISTRICT, NAN PROVINCE

วณิชชา ขวัญกิจวณิชย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

2561

1268815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

59930126_1268815824

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ
จังหวัดน่าน

วณิชยา ขวัญกิจวณิชย์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES AT DONG PHRAYA
SUBDISTRICT, BOR KLUA DISTRICT, NAN PROVINCE

WANITCHAYA KWANKITWANICH

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN CONCENTRATION IN GENERAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION
BURAPHA UNIVERSITY

2018

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

1258815824

BUU iThesis 59930126 independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ วณิชยา ขวัญกิจวิชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... *อ. เอกสิทธิ์* อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. เอกสิทธิ์ ณีฤทธิ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... *ศ. วัฒนวิมล* ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนวิมล พิมลจินดา)

..... *ก. กาญจนา* กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กาญจนา บุญยัง)

..... *อ. เอกสิทธิ์* กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เอกสิทธิ์ ณีฤทธิ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... *[Signature]* คณบดีวิทยาลัยการ
บริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ วงษ์แก้ว)

วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562

1958323207

59930126: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; ปร.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ
 วณิชชา ขวัญกิจวณิชย์ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือจังหวัดน่าน. (ADMINISTRATION BASED ON GOOD
 GOVERNANCE PRINCIPLES AT DONG PHRAYA SUBDISTRICT, BOR KLUA DISTRICT,
 NAN PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: เอกถัษณ์ ณีถฤทธิ, ปร.ด. ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
 คงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัด
 น่าน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ
 จังหวัดน่าน จำนวน 287 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่
 ค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การทดสอบค่าทีและ
 การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่าง
 รายคู่ โดยวิธี LSD และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment
 correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
 พิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า หลักคุณธรรม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในอันดับ
 แรก รองลงมาคือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และ
 หลักความคุ้มค่า ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน
 ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน พบว่า
 ประชาชนที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน และภูมิลำเนาเกิดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ไม่แตกต่างกัน
 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และกลุ่มสมาชิกทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัด
 น่าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

59930126: CONCENTRATION: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.
(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ADMINISTRATION, GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES, DONG
PHRAYA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
AMPHOE BO KLUEA

WANITCHAYA KWANKITWANICH : ADMINISTRATION BASED ON GOOD
GOVERNANCE PRINCIPLES AT DONG PHRAYA SUBDISTRICT, BOR KLUA DISTRICT,
NAN PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: AKEKALUK NUTTARIT, Ph.D. 2018.

The purpose of this study was twofold. First, it aimed at examining the public's opinion toward the administration based on good governance principles of Dong Phraya Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Bo Kluea in Nan Province. Also, this study intended to compare the public's opinion toward the administration based on good governance principles of Dong Phraya Subdistrict Administrative Organization, as classified by gender, age, educational level, occupation, and monthly income. The subjects participating in this study were 287 household representatives living in Amphoe Bo Kluea, Nan Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, mean, and standard deviation. To test the differences between pairs, the tests of t-test and One-way ANOVA were used. Also, the test of Least Significant Difference (LSD) was administered when the differences between pairs were found. Furthermore, the test of Pearson Product Moment Correlation Coefficient was used at a preset of a significant level at .05.

The results of the study revealed that the subjects rated their opinion at a high level for the administration based on good governance principles of Dong Phraya Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Bo Kluea in Nan Province. When considering each principle of good governance, the one in relation to ethical conduct was rated at the highest level, followed the principles of rule of law, participation, accountability, transparency, effectiveness and efficiency, respectively. Also, based on the results from the comparisons, no statistically significant differences were found in the opinion toward the administration based on good governance principles of Dong Phraya Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Bo

Kluea in Nan Province among the subjects with different gender, amount of monthly income, and background. Finally, there were statistically significant differences in the opinion toward the administration based on good governance principles of Dong Phraya Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Bo Kluea in Nan Province among the subjects with different age, educational level, occupation and social group members at a significant level of .05.

1258815824

BUU_Thesis_59930126_independent_study / recv: 13012562_15:53:13 / seq: 15

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงในความกรุณาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบคุณ คณาจารย์ของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยนำความรู้ที่ได้มาผสมผสานจนสามารถทำงานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. กิจฐเขต ไกรवास อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ ดร. ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และอาจารย์ ดร. อุษณากร ทาวะรัมย์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการวิจัย และการวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือจากประชาชนที่มีที่พักอาศัยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่านทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ผู้วิจัยขอขอบคุณจากใจจริง

วณิชยา ขวัญกิจวณิชย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ฅ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ฅ

กิตติกรรมประกาศ..... ๗

สารบัญ ฅ

สารบัญตาราง ฅ

สารบัญภาพ ฅ

บทที่ 1 บทนำ 1

 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4

 สมมติฐานของการวิจัย..... 4

 กรอบแนวคิดในการวิจัย 5

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย..... 6

 ขอบเขตของการวิจัย 6

 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 7

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9

 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น 9

 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น 18

 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 21

 เกณฑ์การพิจารณาน้ำหนักของหลักธรรมาภิบาล 38

 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน 53

 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 60

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิจัย	75
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
ตอนที่ 2 ผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน	79
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล.....	96
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย	116

1258815824

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปเกณฑ์การพิจารณาน้ำหนัก	39
ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน	40
ตารางที่ 3 หมู่บ้านและจำนวนหลังคาเรือน ในตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน	55
ตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา.....	56
ตารางที่ 5 สรุปตัวแปรต้นจากการทบทวนวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
ตารางที่ 6 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่านและ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	70
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นที่มี ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ภาพรวม	79
ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็น ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล คงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักนิติธรรม	80
ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็น ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล คงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักคุณธรรม	85
ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็น ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล คงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักความโปร่งใส	87
ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็น ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล คงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักการมีส่วนร่วม	90
ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็น ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล คงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักความรับผิดชอบ	92

1258815824

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็น
 ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักความคุ้มค่า94

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศ96

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
 จำแนกตามอายุ.....97

ตารางที่ 17 ความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ.....97

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
 จำแนกตามระดับการศึกษา.....99

ตารางที่ 19 ความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับ
 การศึกษา100

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
 จำแนกตามอาชีพ 102

ตารางที่ 21 ความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับ
 อาชีพ103

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2 ความเชื่อมโยงของวิสัยทัศน์สู่ยุทธศาสตร์การพัฒนา	59

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้นำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง โดยวางรากฐานแนวคิดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในหลายประเด็น เช่น ความโปร่งใส การตรวจสอบความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ และในปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรและหน่วยงานทั่วไปต้องการให้เกิดขึ้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) มีข้อสรุปร่วมกันว่า เป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศยากจน

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักในนาม “Good Governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม นั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมมวลมนุษยชาติเป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (พิทยา สุทรวิภาต, 2554)

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2539-2540 ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากความบกพร่อง และการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลจากการขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล (Good governance)” นั่นเอง จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 17.2 พันล้านบาทเพื่อนำมาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ ประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้น ได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดีจากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ

1258815824

(United Nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และในการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปนี้ ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้น ไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good governance) มาใช้ควบคู่การพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุล, 2546)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการประเทศอย่างแท้จริง เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีเสรีภาพการพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยมมีความเป็นธรรมให้กับทุกภาคส่วนมากขึ้น โดยประสบการณ์ของนานาประเทศพบว่า ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากหรือมีลักษณะเปิดทางการเมืองสูงจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเกิดกระบวนการรวมตัวของประชาชน สร้างค่านิยมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นธรรม ความเสมอภาค และประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาที่สร้างความเป็นธรรม และความสันติสุขในสังคม (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ตรี, 2554)

แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงานปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบต่อสังคมสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล เพราะธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุก ๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมือง ภาคธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชน และสังคมด้วยนั่นเอง การบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันของรัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาการเมือง การปกครองของประเทศไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง และพิทักษ์สิทธิของตนได้มากขึ้นมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพเสริมสร้างหลักนิติรัฐ นิติธรรม สร้างความโปร่งใส และขจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและให้บริการประชาชน

(ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2544)

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจการกำหนดนโยบายการจัดซื้อจัดจ้าง และการแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง เพื่อความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความสนใจในบทบาท และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (สิริพัฒน์ ลากจิตร, 2550)

องค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพราะหลักธรรมาภิบาล คือ หลักการบริหารที่องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศให้การยอมรับ ว่าเป็นการบริหารเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสงบสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน ซึ่งที่ผ่านมามีคณะผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา ต่างมีความเชื่อมั่นว่ามีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติ เพราะข้อมูลมีส่วนสำคัญต่อการวิเคราะห์และตัดสินใจทางการบริหาร ทั้งนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนดำเนินงาน การจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด อีกทั้งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จะช่วยสร้างการยอมรับสร้างความเชื่อมั่นจากสังคม และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา ตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ เพื่อทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับคนในท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดการยอมรับจากสังคม

ในการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สมาชิกกลุ่มทางสังคม และภูมิลำเนาเกิด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน
6. ประชาชนที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน
7. ประชาชนที่มีภูมิลำเนาเกิดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน

1258815824

กรอบแนวคิดในการวิจัย

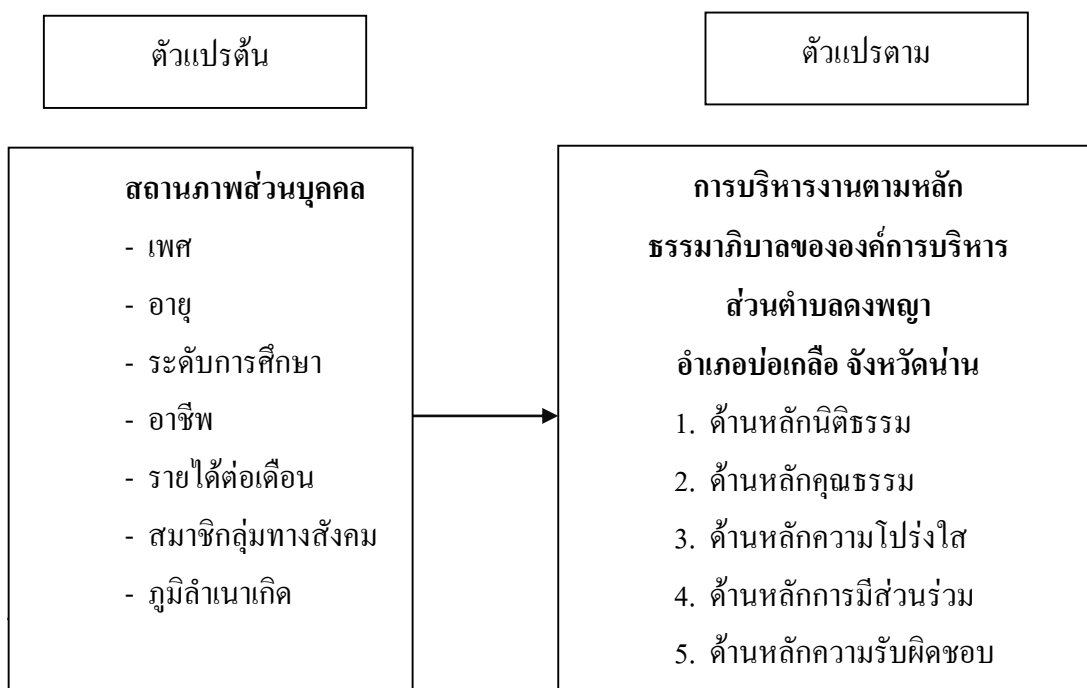
สรุปจากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ได้หลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มากำหนดเป็นตัวแปรที่ศึกษาแล้วนำไปประยุกต์สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และปรับใช้เกณฑ์การประเมินธรรมาภิบาลของสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. 2555 โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านหลักนิติธรรม 2. ด้านหลักคุณธรรม 3. ด้านหลักความโปร่งใส 4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5. ด้านหลักความรับผิดชอบ 6. ด้านหลักความคุ้มค่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

โดยสรุป การศึกษาแนวคิดในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดให้ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการกำหนดเป็นข้อคำถาม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
2. เพื่อเป็นแนวทางการบริหารให้กับท้องถิ่นอื่นที่สนใจ ในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 หลัก คือ 1. ด้านหลักนิติธรรม 2. ด้านหลักคุณธรรม 3. ด้านหลักความโปร่งใส 4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5. ด้านหลักความรับผิดชอบ 6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีจำนวนครูเรือนทั้งหมด 895 ครูเรือน มีประชากรประมาณ 3,439 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา, 2560)

ขอบเขตของระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม 2561 ถึงเดือนสิงหาคม 2561 รวมระยะเวลา 2 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกภายในต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกภายในนั้นอาจเป็นเพียงเจตคติหรือความเชื่อหรือความนิยม หรือถ้าจะกล่าวในลักษณะของพฤติกรรมในแง่ของจิตวิทยาก็กล่าวได้ว่าเจตคติ ความเชื่อ

การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งในทางวัตถุ และบุคคลมาดำเนินการภายในส่วนงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักในการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงานที่ส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรและประชาชนประกอบด้วยด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานตามกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความถูกต้อง ความดีงาม มีการกระจายอำนาจการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ธรรมาภิบาลให้บุคลากรยึดถือหลักความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม

หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลักความถูกต้องให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้

หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงานและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีการเปิดเผยตรงไป ตรงมาสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ บุคลากรและประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึง และรับทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึงมีกระบวนการให้บุคลากรสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

1258815824

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับรู้ การวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผลงานและเสนอความเห็นในการตัดสินใจเพื่อให้เกิด ความคิดริเริ่มและมีพลังในการทำงานร่วมกัน

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรและผู้บริหารใส่ใจต่อ ปัญหาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ และสร้างความพึงพอใจต่อทุกฝ่าย

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงานอย่าง เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม การปฏิบัติงานต่าง ๆ ต้องมีความรวดเร็ว มีคุณภาพ ธรรมรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของงาน

สมาชิกกลุ่มทางสังคม หมายถึง กลุ่มคน แต่เป็นกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์มีการกระทำต่อ กันในสังคมและย่อมจะต้องมีการจัดระเบียบทางสังคมแต่ระดับของความเป็นระเบียบแบบแผนใน การดำรงชีวิตร่วมกัน ความรู้สึกความเป็นสมาชิกของกลุ่มอาจแตกต่างกันไป

ภูมิถิ่นนาเกิด หมายถึง แหล่งสำคัญอันเป็นที่อยู่ของบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นถิ่นที่อยู่ ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนสำมะโนครัว และไม่ได้มีความหมายอย่างเดียวกับ “มาตุภูมิ” ดังที่คน ส่วนใหญ่เข้าใจ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

บุคลากร หมายถึง ข้าราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา และข้าราชการหรือ พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญาที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ ปฏิบัติราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคนที่อยู่ในเขตการดูแลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคงพญา

ครัวเรือน หมายถึง ครอบครัวที่อยู่ในบ้านเรือนเดียวกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมารวบรวมและสรุปเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษา โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาศึกษา มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดการบริหารงานท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
4. เกณฑ์การพิจารณาน้ำหนักของหลักธรรมาภิบาล
5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ประเทศไทยมีพื้นฐานการปกครองที่ยึดการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางอย่างเป็นระบบตลอดเวลา โดยเป็นการปกครองจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย จึงเป็นการริเริ่มและดำเนินการ โดยรัฐบาลกลาง มิได้เกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนอย่างในประเทศตะวันตก

การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังภายหลังการเปลี่ยนแปลงปกครองเมื่อปี พุทธศักราช 2475 เป็นต้นมา โดยการเริ่มกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความมั่นคง ประสิทธิภาพ และประชาธิปไตยไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นในระยะแรก ๆ การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงยึดหลักการรวมอำนาจและหลักการกระจายอำนาจควบคู่กันไป โดยคงให้มีข้าราชการรวมอยู่ด้วยในบางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพและประหยัด เนื่องจากท้องถิ่นมีรายได้น้อยและขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ

ต่อมาในระยะหลัง ๆ รัฐบาลก็ได้มีความพยายามที่จะกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยให้มีการเลือกตั้งผู้บริหาร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ (สมาน รังสีโยกฤษฎ์, 2543)

1258815824

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

Daniel (1967 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต, 2555) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลาง ให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชน ในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเป็นบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่น ก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

William (1951 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต, 2555) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

Haris (1984 อ้างถึงใน ศิริพร เชาวลิต, 2555) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ทินพันธุ์ นาคะตะ (2552) การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government)

มีความหมายต่าง ๆ ดังนี้

1. การปกครองส่วนหนึ่ง ที่มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่พอสมควร แต่ไม่กระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศ โดยมีสิทธิตามกฎหมาย รวมทั้งมีองค์กรที่จำเป็น
2. เป็นหน่วยการปกครองต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น และควบคุมโดยรัฐบาลกลาง
3. เป็นหน่วยการปกครองตนเองในท้องถิ่น ที่มีสภาท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญ
4. การปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองจากรัฐบาลกลางไปให้ โดยไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่มีอำนาจกำหนดนโยบาย ตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของตนเอง
5. เป็นหน่วยการปกครองตนเอง ที่ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ราษฎรเลือกตั้งเข้ามา และมีงบประมาณของตัวเอง โดยเกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจ

ทินพันธุ์ นาคะตะ (2552) นอกจากนี้แล้ว การปกครองท้องถิ่นยังหมายความรวมถึงสิ่งเหล่านี้

1. เป็นการปกครอง ที่เป็นผลมาจากการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลาง เพื่อให้มีการปกครองจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยมีอำนาจกำหนดนโยบายและปฏิบัติตามนโยบายของตนเอง
 2. เป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ในท้องถิ่นของตนตามที่กฎหมายกำหนด
 3. เป็นหน่วยการปกครอง ในระดับต่ำกว่ารัฐบาลกลางหรือรัฐบาลมลรัฐ เจ้าหน้าที่ของหน่วยปกครองนี้ มีความรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่นของตน มีอำนาจการตัดสินใจแก้ปัญหาเรื่องสำคัญ ๆ ได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐบาลกลาง ที่จัดตั้งการปกครองท้องถิ่นนั้นขึ้นมา
 4. เป็นหน่วยการปกครองตนเอง โดยประชาชน ในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วไป ตามพื้นที่ของประเทศ
 5. เป็นการปกครอง ที่รัฐบาลกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ปกครองและดำเนินการเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยมีองค์กรและมีเจ้าหน้าที่สำคัญ ๆ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน มีความจำเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ ซึ่งเป็นผู้จัดตั้งการปกครองท้องถิ่นขึ้นมา
- ทินพันธุ์ นาคะตะ (2552) จึงกล่าวได้ว่า ปรัชญา แนวคิด และหลักการ การปกครองท้องถิ่นทั่วไป มีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้
1. มีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ ดำเนินการในท้องถิ่นของตนเอง ไม่อยู่ใต้การบังคับบัญชาของผู้อื่น
 2. จัดตั้งขึ้น และอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐบาลกลางพอสมควร
 3. เป็นองค์กรปกครองตัวเองในท้องถิ่น มีสภาท้องถิ่นและผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้ง เป็นองค์ประกอบสำคัญ
 4. มีหน่วยงาน บุคลากร และงบประมาณของตนเอง เพื่อแก้ปัญหาและให้บริการ ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
 5. มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีสิทธิตามกฎหมาย
 6. เกิดการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้น
- ทินพันธุ์ นาคะตะ (2552) การปกครองท้องถิ่น (Local government) จึงเป็นการปกครองตนเองของท้องถิ่น (Local self government) ที่มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการตัดสินใจแก้ปัญหา กำหนดนโยบาย แผน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองได้ มีสภา (Council) หรือผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีรายได้ของตัวเอง ทั้งนี้ เกิดจาก

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นจากรัฐบาลกลางนั่นเอง

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง และประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นเอง โดยไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของส่วนกลาง อีกทั้งยังมีอำนาจที่อิสระในการตัดสินใจแก้ไขปัญหากำหนดนโยบาย แผน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองได้

โกวิท พวงงาม (2554) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดการเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น สาเหตุสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญประชากรหรือขนาดพื้นที่
 2. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
 3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเองโดยสิทธินี้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ
 - 3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น
 - 3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่
- ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดการปกครอง การดำเนินกิจกรรม รวมทั้งการบริหารงานที่มีความเป็นอิสระเพียงแต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมตามความเหมาะสม ซึ่งหน่วยการปกครองต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเองแบ่งเป็น 2 ประการคือสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นและสิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2554) ได้ให้ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นคือ

1. การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาลงของท้องถิ่นของตน

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง
ธีรวุฒิ โสภณสิริกุล (2550) การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศหลายประการ กล่าวคือ

1. การปกครองท้องถิ่นช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลาง เพราะการปกครองท้องถิ่นมีองค์กรกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่นจึงสามารถทำหน้าที่แทนรัฐบาลกลางได้ดี การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ

2. การปกครองท้องถิ่นช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นดีกว่ารัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลาง การดำเนินกิจการใด ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตรงเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นช่วยให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ฝึกฝนเรียนรู้ สร้างจิตสำนึก รวมทั้งวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชน สามารถใช้สิทธิใช้เสียงได้ถูกต้อง การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย

4. การปกครองท้องถิ่นเป็นแหล่งฝึกและสร้างผู้นำทางการเมือง การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้นักการเมืองมีโอกาสได้ฝึกทักษะในการบริหารและการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นก่อนที่จะไปทำหน้าที่ในระดับชาติ ดังจะเห็นได้จากการที่นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากพัฒนาตนเองไปเป็นนักการเมืองในระดับชาติ เช่น จากการเป็นสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) หรือสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ในปัจจุบันได้เลื่อนระดับไปเป็นนักการเมืองระดับชาติ เช่น ส.ส. หรือ ส.ว. เป็นต้น

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

5. การปกครองท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่นชนบทเพื่อ การพึ่งพาตนเอง แทนที่จะคอยพึ่งพิงการช่วยเหลือจากส่วนกลาง จากการศึกษาที่การปกครองท้องถิ่นช่วย สร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีความคุ้นเคยกับการเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่นการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ แบบพึ่งพาตนเอง แทนที่จะเป็นแบบ “หยิบยื่นยัดใส่”

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งเริ่มต้นมาจากประชาชน มีการพัฒนาแนวคิดแบบพึ่งพาตนเอง ฝึกรปกครอง ตนเองทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึง อุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน อีกทั้งยังเป็นการสร้างผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ให้สามารถก้าวไปสู่การเป็นผู้นำในระดับจังหวัดและระดับประเทศได้

องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า (2560) กล่าวถึงองค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมีที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติใน

กฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้ที่เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

(โกวิท พวงงาม, 2554) ได้กล่าวว่า ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่อง การปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง
2. พื้นที่และระดับ (Area and level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับ ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ

และความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วยเช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนร่วม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสวมอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

บุญศรี ยีหะ (2550) ได้กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มหลัก ที่ทำหน้าที่ตามภารกิจหรือขอบเขตอำนาจของตนที่ถูกระบุไว้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1258815824

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายของท้องถิ่น นอกจากนั้น ยังทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเสนอโดยฝ่ายบริหาร ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะสามารถนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ฝ่ายนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปคือ สภาท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกสภา มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงหรือทางอ้อม มีสถานะเป็นข้าราชการการเมือง มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับกฎหมายที่กำหนดไว้ เช่น ไทย อังกฤษ สมาชิกสภาท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี แตกต่างจาก ฝรั่งเศสที่สมาชิกสภาท้องถิ่นมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี แต่หากสมาชิกสภาท้องถิ่นปฏิบัติงานผิดพลาด บกพร่องต่อหน้าที่ หรือทุจริตประพฤติมิชอบ สร้างความไม่พอใจแก่ประชาชนในท้องถิ่น ก็อาจจะถูกดำเนินการถอดถอนออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระก็ได้

2. ฝ่ายบริหาร บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานของท้องถิ่นในรูปแบบของการกำหนดนโยบาย การกำหนดแผนงาน การคิดค้น โครงการ การจัดทำงบประมาณ ตลอดจนควบคุมดูแลฝ่ายปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำหรือข้าราชการท้องถิ่นให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบายแผนงาน หรือโครงการที่ฝ่ายบริหารคิดค้นและนำเสนอให้กับประชาชนได้รับทราบมาแล้ว โดยเฉพาะในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง ให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บุคคลหรือผู้บริหาร เช่น นายกองค้การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นายกเทศมนตรี คณะบุคคลหรือคณะผู้บริหาร เช่น คณะเทศมนตรี ถือเป็นข้าราชการการเมืองเช่นเดียวกับสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือฝ่ายนิติบัญญัติ และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง โดยอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรือเลือกตั้งโดยทางอ้อม ขึ้นอยู่กับกฎหมายที่ระบุไว้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นงานประจำในแต่ละวัน มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา กลุ่มบุคคลฝ่ายปฏิบัติงานถือเป็นข้าราชการประจำของท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งเหมือนกับ 2 ฝ่ายแรกที่สำคัญคือ ฝ่ายปฏิบัติงานควรเป็นคนที่อยู่ในท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการหรือแนวคิดว่าการปกครองท้องถิ่นว่า “คนในท้องถิ่นย่อมเข้าใจท้องถิ่นดีกว่าคนภายนอก”

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกอิสระออกจากการบริหารส่วนกลางทำให้มีสิทธิและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองให้ท้องถิ่นเจริญก้าวหน้าต่อไป

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า (2560) กล่าวถึง รูปแบบการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่

1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

1.2 เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่งคือ

2.1 กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

2.2 เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา การปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยในสภากาการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการพัฒนาของประเทศได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องปรับปรุงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองให้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมาย

สำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง แต่ทั้งนี้ การที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขีดความสามารถทางด้านการบริหารบุคคล การเงิน และการคลังของท้องถิ่นเหล่านั้นประกอบกันด้วย (สถาบันพระปกเกล้า, 2560)

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจ และทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงานเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น

กระแสโลกที่เปลี่ยนไป ชัดคระหน้าหลายสังคมนำให้เปลี่ยนไป มากบ้างน้อยบาง แนวความคิดใหม่ ๆ ก็เกิดขึ้นในสังคม ในปี ค.ศ. 1998 Andrew และ Goldsmith ตีพิมพ์บทความสำคัญชื่อ “From local government to local governance-and beyond” สาระสำคัญของบทความคือในอดีต รัฐบาลมีบทบาทในการใช้องค์กรหรือสถาบันเศรษฐกิจจำนวนหนึ่งควบคุมตลาด แต่ในยุคโลกาวัตร์ องค์กรทางเศรษฐกิจเหล่านั้นสามารถปลีกตัวออกเป็นอิสระจากการกำกับหรือควบคุมของรัฐและสามารถข้ามชายแดนรัฐได้ องค์กรเหล่านั้นยังเข้าไปแข่งขันในตลาดโลกมากกว่าที่เคยเป็นในอดีต ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมาที่บริษัทข้ามชาติ (Multinational corporations MNCs) มีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเป็นลำดับในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ตลาดทุน ระบบข่าวสาร และปัจจัยวัฒนธรรมมีบทบาทเพิ่มขึ้นในโลกแต่ในยุคโลกาวัตร์ บทบาทของปัจจัยเหล่านี้ยังมีพลังและขีดความเร็วในการจัดการสูงยิ่งกว่าเดิมและส่งผลกระทบต่อแทบทุกมิติขององค์กร เศรษฐกิจและการออกกฎหมายทางการเมือง กลุ่มทุนเลือกใช้จุดลงทุนแห่งใดก็ได้ในโลกตามที่พวกเขาเห็นความได้เปรียบ และกลับกัน ผู้นำการเมืองไม่ว่าพรรคไหนก็กำหนดนโยบายไปในทางเอาอกเอาใจตลาด (ชนสวรรค์ เจริญเมือง, 2553)

ปีถัดจากนั้น Hirst และ Thompson (1999 อ้างถึงใน ชนสวรรค์ เจริญเมือง, 2553) สรุปว่าตลาดสากลยังมีบทบาทมากขึ้น แม้ว่าผู้บริหารของแต่ละประเทศยังจะพอมีสระใน การแสวงหา นโยบายของตนเอง แต่คำถามก็คือหลายฝ่ายเริ่มไม่แน่ใจว่าปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ อันซับซ้อนเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการเมืองเพียงใด เมืองต่าง ๆ ต้องแข่งขันกันอย่างไรบ้างทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ท้องถิ่นต้องสนับสนุนใครเพื่อที่จะต่อสู้กับใคร (ชนสวรรค์ เจริญเมือง, 2553)

1258815824

ในปีถัดมา ค.ศ. 2000 Baldersheim (อ้างถึงใน ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2553) เสนอบทความชื่อ “Glocalisation: policies and network of cities and regions in the Nordic countries” ยืนยันว่าเทศบาลต่าง ๆ ในแถบสแกนดิเนเวียเริ่มใช้มาตรการบางอย่างเพื่อแข่งขันกับสภาพเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลง ที่ยุโรปตะวันตกก็มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับบทบาทของโลกาภิวัตน์ต่อเมืองและท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่ยุโรปตะวันตก เน้นอนสถาบันสังคมศาสตร์แห่งชาติของจีนยอมไม่อาจวางเฉยต่อการเปลี่ยนแปลงจากโลกภายนอกที่มีผลกระทบต่อเมืองต่าง ๆ ของตน (ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2553)

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กล่าวมา ความหมายและลักษณะของการปกครองท้องถิ่นก็เริ่มเปลี่ยนไปเป็นแนวคิดและการปฏิบัติแบบใหม่ที่เรียกว่า “การบริหารจัดการท้องถิ่น” ซึ่งในปี ค.ศ. 2001 Peter John และ Sue Goss (อ้างถึงใน ชเนศวร์ เจริญเมือง, 2553) ได้กล่าวถึงแนวคิดนี้ในงานที่แยกกัน แต่ผู้เขียนจะขอรวบรวมเป็นแนวคิดชุดหนึ่ง มีสาระสำคัญรวม 7 ประการ คือ

1. การปกครองท้องถิ่นในอดีตมีลักษณะองค์กรเดียวที่ทำหน้าที่ตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมสาธารณะของท้องถิ่น ส่วนกิจกรรมให้บริการหลายอย่างดำเนินการโดยปัจจัยภายนอก (รัฐบาลส่งหน่วยงานพิเศษเข้าไปดำเนินการ) แต่ในการบริหารจัดการท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเพียงหนึ่งหน่วยในอีกหลาย ๆ หน่วย ซึ่งประกอบด้วยปัจเจกชนและองค์กรต่าง ๆ มากมาย
2. ในสาระสำคัญ การบริหารจัดการคือการตัดสินใจร่วมกันของหลายฝ่ายอันเป็นรูปแบบใหม่
3. เมื่อมีหลายฝ่ายมาร่วมงานกัน สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ เครือข่ายความสัมพันธ์เหล่านั้นจะมีลักษณะเปิดกว้างมากกว่าซับซ้อน และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปเมื่อเทียบกับเครือข่ายของการปกครองในอดีต การตัดสินใจเหล่านั้นเกิดขึ้นระหว่างตัวบุคคลและองค์กรหลัก ๆ ที่มีความหลากหลายทั้งในแง่พื้นที่และประเภทองค์กรและจะเป็นเช่นนี้ต่อไปในระยะยาว แทนที่จะเป็นแบบเก่า คือ เกิดขึ้นมากในระบบราชการที่มีขั้นตอนบังคับบัญชา
4. การต่อรองและสร้างความเชื่อถือมีมากกว่าวิธีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของระบบราชการ ลักษณะปิดของหน่วยการปกครอง และอำนาจซ่อนเร้นของผู้นำท้องถิ่น
5. เป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่งกว่าและใหม่ ที่เกิดขึ้นระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคม
6. การบริหารจัดการยังหมายถึงความสามารถของระบบการจัดการที่จะประสานนโยบายและแก้ไขปัญหาสาธารณะในบริบทที่สลับซับซ้อนในแง่ดังกล่าว จะไม่มีองค์กรหนึ่งเดียวหรือปัจเจกชนคนใดที่มีอำนาจมากพอที่จะชี้ขาดว่า “นั่น” หรือ “นี่” คือ คำตอบ แล้วลงมือปฏิบัติเลย

7. การบริหารจัดการหมายถึงการแก้ไขปัญหาแบบมิใช่รัฐ โดยที่จะเน้นการทำงานแบบรวมหมู่ เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การทำงานร่วมกันในกิจสาธารณะ

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการท้องถิ่นหมายถึงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้มีการบริหารจัดการท้องถิ่นและรัฐมีผู้ที่มีส่วนร่วมมากขึ้น

องค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการท้องถิ่น

(ชนแสร์ เจริญเมือง, 2553) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการบริหารงานท้องถิ่นไว้ว่า

1. องค์กรที่เป็นทางการมิใช่ฝ่ายตัดสินใจและดำเนินการฝ่ายเดียวในท้องถิ่นแต่เป็นหลาย ๆ ฝ่ายมาร่วมกัน มีทั้งภาครัฐและภาคประชาชน
2. เนื่องจากแต่ละปัญหาสาธารณะมีความหลากหลาย รูปแบบของผู้ที่เข้าร่วมจึงไม่มีความแน่นอน ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวในจำนวนองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
3. ในการตัดสินใจแก้ปัญหา ไม่ให้ความสำคัญที่ลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชาของระบบทางการ แต่เป็นการเจรจาต่อรองเพื่อหาหนทางที่เอื้อประโยชน์ต่อสาธารณะสูงสุด และการตัดสินใจมีลักษณะโปร่งใส

ชนแสร์ เจริญเมือง (2553) กล่าวว่า แนวคิดเช่นนี้เป็นทางออกสำหรับสถานการณ์การเมืองและเศรษฐกิจของโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 หรือไม่นี่มิใช่ข้อสังเกตหรือข้อเสนอ หรือเป็นเพียงทฤษฎี แต่เป็นการลงมือปฏิบัติแล้วในห้วงทศวรรษเศษที่ผ่านมาในประเทศตะวันตกและประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศทั่วโลก และมีผู้พบว่า มีความพยายามหลายรูปแบบที่ชี้ว่าไม่ว่าจะเป็นสังคมนิยมแบบใด ทางการเมืองการปกครองเศรษฐกิจหรือสังคมวัฒนธรรม ก็ล้วนเป็นไปในทางการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะประชาชนระดับล่าง ตลอดจนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาสาธารณะที่มีลักษณะร่วมมือกันของหลายภาคส่วน

วิภาส ทองสุทธิ (2551) กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นหน่วยดำเนินการซึ่งทำหน้าที่แทนรัฐบาลในการจัดการบริการสาธารณะ การบริหารจัดการภารกิจต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบแก่ประชาชนให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเป็นประการสำคัญ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการปฏิบัติในการบริหารจัดการภารกิจในความรับผิดชอบต่อไป เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน
2. มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ
4. ลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น
5. ปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

อนูรัตน์ อนันทนาธร (2559) กล่าวว่า หลักการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การบริหารงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
2. การบริหารงาน โดยผู้บริหารที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น
3. การบริหารงานตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น
4. การบริหารงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม
5. การบริหารงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม
6. การบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานของท้องถิ่นให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม และดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับด้วย การบริหารท้องถิ่นจึงจะก่อเกิดประโยชน์สุขแก่ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล (Good governance) แม้จะเป็นแนวความคิดที่ใหม่ แต่ก็เป็นแนวความคิดที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากแนวคิดหนึ่งในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ดังที่ธนาคารโลกมีข้อสรุปไว้ว่าหลักธรรมาภิบาล (Good governance) หรือวิธีการปกครองที่ดีตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่า แนวความคิดนี้จะเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ มีเสถียรภาพได้อย่างรวดเร็วองค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่า สังคมที่ประกอบด้วยธรรมเป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในทุกกรณีที่ตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง (นิภาพรรณ ศิวอ่อน, 2559)

1258815824

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลหรือที่เรียกว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในยุคปัจจุบันได้มีผู้พยายามที่ให้คำนิยามความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึงระบบการบริหารที่มีลักษณะอย่างไร ซึ่งแต่ละท่านก็พยายามที่จะคิดค้นคำเพื่อที่จะหาคำจำกัดความที่รัดกุมที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย โดยที่ไม่ต้องแปลความหมายกันอีก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่าง ๆ ที่พยายามส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ไว้ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมา หมายถึง ความยุติธรรม คุณความดี ความจริง ความถูกต้อง กฎ กฎเกณฑ์ กฎหมาย ส่วนคำว่า อภิบาล หมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ปกปักษ์รักษา หรือคุ้มครอง

ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิธีการปกครองที่นำไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความ ผาสุกของปวงชนทั้งปวง” ดังนั้น ธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงหมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวงซึ่งวิญญูชนพึงมี และพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอกเป็นต้น เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการ บริหารเพื่อให้มีประสิทธิภาพ (นิภาพรรณ ผิวอ่อน, 2559)

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549) ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรม ไว้ 4 ความหมาย ดังนี้

ธรรมในความหมายที่ 1 รูปธรรมนามธรรมทั้งหมดหรือสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรมนามธรรม แต่เป็นธรรมชาติด้วยก็รวมอยู่ในคำว่าธรรม

ธรรมในความหมายที่ 2 หมายถึง กฎ ตัวกฎของธรรมชาติ ที่มีอยู่ในธรรมชาตินั้น ๆ

ธรรมในความหมายที่ 3 หมายถึง หน้าที่ที่สิ่งมีชีวิตต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎของธรรมชาติ

ธรรมในความหมายที่ 4 คือ ผลที่จะได้รับจากการทำหน้าที่

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามภาษาไทย เป็นแนวคิดที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางหลังจากมีเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียง โดยแนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่

ดีได้รับการรณรงค์อย่างมาก โดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก และดังที่ทราบแล้วว่าแนวคิดนี้ได้มีการค้นพบมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 แต่ถึงกระนั้นก็ได้มีการนำคำว่า Good governance มาใช้อย่างเป็นทางการ ซึ่งกล่าวได้ว่าคำว่า Good governance เพิ่งมีการนำมาใช้อย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจังเมื่อไม่นานนี้เอง ดังที่ อรพินท์ สฟ โศภชัย (2553) กล่าวถึงการพัฒนาการของการใช้คำ Good governance ไว้ว่าคำว่า Good governance เพิ่งปรากฏและมีการใช้ในวงการของนักวิชาการที่สนใจการพัฒนาการปกครองและการปกครองของสังคมเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนคำว่า Governance นั้นได้ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมและมีผู้ใช้กันมานานแล้ว โดยพจนานุกรมได้ให้ความหมายคำว่า Governance ดังนี้ “Governance means 1) The act, process, or power of governing ;government, 2) The state of being governed” ซึ่งแปลกันตรง ๆ ก็หมายถึงการกระทำ กระบวนการหรืออำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่าภาครัฐ (State) ซึ่งอาจจะหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil service)

ประเวศ วะสี (2550) ในสมัยโบราณเน้นการปกครอง (Governing) ผู้ปกครองก็เรียกว่า รัฐบาล ในสมัยราชาธิปไตย การปกครองที่คืออยู่ที่การมีธรรมราชาดังที่มีการเน้นเรื่องทศพิธราชธรรม ถัดจากสมัยราชาธิปไตย ผู้ปกครองก็เป็นทหารบ้างเป็นนักการเมืองบ้าง เมืองสังคมวิวัฒนาการไป ภาคธุรกิจเติบโตขึ้นและมีผลกระทบต่อสังคมมากและภาคประชาชนหรือสังคมก็มีบทบาทมากขึ้นหลักการเรื่องการปกครอง (Governing) โดยรัฐลักษณะใช้อำนาจจากบนลงล่างก็ไม่เพียงพอเพราะอำนาจไม่ได้อยู่ที่รัฐบาลเท่านั้น แต่อยู่ที่ภาคธุรกิจและภาคสังคมด้วย จึงมีการนำคำว่า Governance เข้ามาใช้แทน (Governing) เพื่อจะให้มีความหมายกว้างและถูกต้องมากกว่า (Governing) ในสังคมสมัยใหม่คงจะต้องคำนึงถึงไตรภาคี คือภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมในการอภิบาล ทั้งภาครัฐบาลและภาคธุรกิจต้องมีความโปร่งใสถูกต้องได้ จึงจะตั้งอยู่ในความถูกต้อง (ธรรมะ หรือ Good) สังคมต้องเข้มแข็ง จึงจะทำให้รัฐและธุรกิจโปร่งใส Good governance จึงประกอบด้วย รัฐโปร่งใส ธุรกิจโปร่งใส และสังคมเข้มแข็ง

ประเทศไทยเริ่มมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้แพร่หลาย ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และหลังจากวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาทั้งนี้ เนื่องจากในหนังสือแสดงเจตจำนงผู้เงินจากกองทุนระหว่างประเทศ (IMF) ที่ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นสัญญาว่าจะสร้าง Good governance ให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ โดยรัฐบาลในขณะนั้นได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประชาชนชาติต้องมีการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเพื่อสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้ทันสถานการณ์ รัฐบาลได้มีหนังสือลง

วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2540 โดยขอความร่วมมือจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ในการดำเนินการค้นคว้าวิจัยเพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสม ได้มีการระดมแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศไทยในระยะสั้นและระยะยาวให้ยั่งยืนซึ่งคณะทำงานดังกล่าว ได้จัดเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทยและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ระดมแนวคิดในประเทศไทยหลายสาขาที่อาสาสมัครมาร่วมทำงานและคณะทำงานได้จัดทำเอกสาร ข้อเสนอเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลไทย เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2542 นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการราชการพลเรือน จัดทำบันทึกข้อกำหนดเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติโดยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าว เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 (สุดจิต นิमितกุล, 2553)

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทยเมื่อครั้งแรกที่มีการอ้างถึงคำว่า “Governance” ตามความหมายที่ใช้กันในวงวิชาการนั้น คำว่า Governance ถูกใช้ในหนังสือแสดงเจตจำนงการเงินของประเทศไทยจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในปี พ.ศ. 2540 เมื่อคราวประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งภายหลังการแสดงผลงานการกู้เงินในครั้งนั้นของรัฐบาลไทยนี้เอง ที่ทำให้นักวิชาการกลุ่มต่าง ๆ เริ่มหันมาสนใจ Governance ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยมการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมิมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุดจิต นิमितกุล, 2553)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีว่า “การบริหาร

กิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างความคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน”

วิภาส ทองสุทธิ (2551) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่การบริหารราชการ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ธนาคารโลก หรือ World Bank (นิภาพรรณ ผิวอ่อน, 2559) ถือเป็นหน่วยงานที่มีการกล่าวถึงธรรมาภิบาลเป็นครั้งแรก ซึ่งในรายงานเรื่อง “Sub-sahara: From crisis to sustainable growth” ได้ให้ความหมายว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อการพัฒนาโดยนัยของความหมายของธนาคารโลกเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล เพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรมมีกระบวนการกฎหมายที่อิสระที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาอีกทั้งระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อสารที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations (UN) (นิภาพรรณ ผิวอ่อน, 2559) ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลเพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส

1258815824

ธรรมาภิบาล คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกันและมีคำตอบพร้อม เหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ The Asian Development Bank (ADB) (นิภาพรรณ พิ๋วอ่อน, 2559, หน้า 22) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล คือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภู่อระกุล (2549) ได้เขียนหนังสือเรื่อง ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นที่ไปอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ

สุทธิพร บุญส่ง (2550) ได้ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การจัดการบริหารประเทศที่ดีทุก ๆ ด้านและทุกระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลองค์กรเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาชน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยจึงสรุปว่า หลักธรรมาภิบาลที่มาใช้ในประเทศไทยเป็นความพยายามของรัฐบาล ภาคประชาสังคมและนักวิชาการ มีความต้องการให้ส่วนราชการหรือองค์กรภาคเอกชน นำระบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสังคมไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างความชอบธรรมให้กับสังคมและประเทศชาติ และธรรมาภิบาล (Good governance) ยังหมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศโดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบ 3 ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมและให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่งมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศเป็นที่ไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 สำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยมติคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติ ในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และระเบียบนี้เริ่มมีผลการบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งในระเบียบในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ (โกวิท พวงงาม, 2553)

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงคำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้
4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวน การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ
5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาลดลงจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงคำให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

1258815824

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วยบทบัญญัติต่าง ๆ รวม 9 หมวด หมวดที่เป็นหมวดที่เกี่ยวกับวิธีในการปฏิบัติงาน ส่วนในหมวดที่ 1 เป็นการกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาพรวมซึ่งที่จะเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการกิจใดภารกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ (วิภาส ทองสุทธิ, 2551)

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่สามารถตอบสนอง (Responsiveness) ต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวก (Positive impact) ต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ (Outcome) ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result based management) และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการผลงาน (Performance agreement) ในทุกระดับ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้นโดยมีการทำ Cost-benefit analysis ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงานและวัดผลงานแต่ละบุคคล (Individual scorecards) ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ (Organization scorecards)
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process simplification) และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One-stop service
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ (Process redesign) ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ (Program evaluation) การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ เป็นหลักโดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน (Citizen survey) และความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer survey) ในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผล การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง (Internal control) ซึ่งจะทำได้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการดังกล่าวข้างต้น เป็นหัวข้อสำคัญในการกำหนดความหมายของการบริหารราชการที่ดีที่พึงประสงค์ตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า (วิภาส ทองสุทธิ, 2551)

การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูลการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

ส่วนรายละเอียดกฎเกณฑ์ เป้าหมายและวิธีการในการดำเนินงานของส่วนราชการในทุกกระทรวงทบวงกรมในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้แยกบัญญัติขยายความหมายไว้ในแต่ละหมวด ตั้งแต่หมวดที่ 2 ถึงหมวดที่ 8 ไว้โดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามมาตราดังกล่าว

สถาบันราชประชาสมาสัย (2549) กล่าวว่า ธรรมชาติหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหมายถึง ขบวนการหรือขั้นตอนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นในสถาบันฯ เริ่มจากงานในหน้าที่รับผิดชอบแต่ละคน งานที่ได้รับคำสั่งให้ทำหรืองานที่ร่วมกันทำจะต้องเป็นไปตามหลักธรรมชาติ 6 หลัก คือ

1. หลักนิติธรรม เคารพ และปฏิบัติตามกติกา ระเบียบแบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจหรือจงใจหลีกเลี่ยงหรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้ ฉะนั้นถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนว่าจะผิดหลักนิติธรรมหรือไม่ก่อนที่จะทำลงไป

2. หลักคุณธรรมในหลายแง่มุม เช่น เมตตาธรรม คือความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข จริยธรรม ทำอะไรให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญูกตเวทิตา การรู้จักบุญคุณและคิดจะตอบแทน หิริโอตตัปปะ การรู้จักละอาย และเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี โดยการมีคุณธรรมจะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป

3. ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกเรื่องราวในการทำงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบอยู่ ตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม

4. การมีส่วนร่วม พึงระลึกไว้ว่าตนเองเป็นสมาชิกของสถาบันฯ นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้ว กิจกรรมอื่นที่มีผลต่อสถาบันฯ จะต้องร่วมแสดงความคิดเห็นหรือทักท้วง

5. ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่ทำเอง ทำโดยกลุ่ม ทำในนามสถาบันฯ ถ้าคืออยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไขไม่วางเฉย

6. ความคุ้มค่า ทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรมที่สัมผัสจับต้องมองเห็น ได้หรือรู้สึก คุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า ถ้าทำตามหลักข้างต้นทั้ง 5 มาครบถ้วนแล้ว เมื่อพิจารณาถึงหลักความคุ้มค่าแล้วไม่ผ่าน ก็ควรทบทวนปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อผลงานให้มากที่สุด

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ธรรมภิบาล (Good governance) เป็นขั้นตอนในการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ประกอบด้วย 6 หลักการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งนับว่าเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดี ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำหลักการเหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางในการบริหาร

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

อรพินท์ สพ โขคชัย (2553) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ส่วนด้วยกัน เช่น มีการบริหารจัดการที่ดี มีสมาชิกคณะกรรมการบริหารและเจ้าพนักงานที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดีด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จึงจะเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาตำบลสู่ความเจริญได้ตามที่มุ่งหวัง

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลได้มีบทบาทต่อหลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย แม้ว่า อบต. ไม่ได้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง แต่การนำหลักการธรรมาภิบาล ดังที่ปรากฏในระเบียบมา

ประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น ก็นับว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ และสังคม ซึ่งแนวคิดและหลักการการสร้างองค์การบริหารในส่วนท้องถิ่นให้มีหลักธรรมาภิบาล ก็เป็นที่ยอมรับและมีการศึกษากันอย่างแพร่หลายในระดับสากล ในทางปฏิบัติหากสามารถณรงค์ส่งเสริมให้ อบต. เป็นองค์การที่มีธรรมาภิบาลก็จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นและที่สำคัญ ปัญหาการทุจริตเบาบางลง สิ่งที่ทำทลายองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทัศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ โดยยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองท้องถิ่น

ในปัจจุบันหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น สถาบันพระปกเกล้า สถาบันปฎิบัติการวิจัย กอธรรมาภิบาล กกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งได้พยายามแสวงหาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อมอบรางวัลและประกาศเป็นตัวอย่างให้เกิดการแพร่ขยายองค์กรที่ดีเพื่อส่งเสริมให้เกิดขวัญกำลังใจในการบริหารงานขององค์กรระดับท้องถิ่น และเพื่อพัฒนามาตรฐานธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล

ประมวล รุจนเสรี (2554) กล่าวว่า แม้ว่าท้องถิ่นทุกรูปแบบในประเทศไทย นับแต่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ในการบริหารจัดการของตนอย่างแจ่มชัดก็ตาม ท้องถิ่นเหล่านั้นยังจะต้องจัดให้มีประชาคมแต่ละสาขาขึ้นมา ซึ่งในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในระดับหมู่บ้านและชุมชนในเขตเมืองเป็นระดับล่างสุด ที่จะต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือให้กับชุมชน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม นั่นคือ ทุกหมู่บ้านจะต้องมีคณะทำงานของหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่คิด แก้ไขปัญหา พัฒนาอนุรักษ์เสริมสร้างพลังแห่งการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ หมู่บ้านหนึ่งจะมีชุมชนหลาย ๆ กลุ่มตามแต่ความสนใจของประชาชน เช่น ชุมชนด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ด้านยาเสพติด ด้านคุณธรรมศีลธรรม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

วิศรา รัตนสมัย (2553) ได้กล่าวว่า แนวความคิดประชาคมตำบล หมายถึงการรวมพลังใจ พลังความคิด พลังกาย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ผู้อาวุโส พระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า นายทุนเงินกู้ ผู้นำเยาวชน คนจน ฯลฯ ในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนระดับตำบล จึงมีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่

จะต้องดำเนินการโดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ แต่อาศัยความรู้ความเข้าใจและการสร้างสำนึกร่วมในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกันและได้กล่าวว่าในขณะที่ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลควรประยุกต์และพัฒนาแนวทางธรรมาภิบาลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใดและจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมาภิบาลขึ้น โดยพิจารณาจากแนวทางทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย

1. ยึดหลักนิติธรรม โดยมีระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติมีการตรวจสอบจากภายนอกและองค์กรท้องถิ่นตลอดเวลา
2. ยึดหลักคุณธรรม โดยดำเนินงานอย่างสุจริต ถูกต้องดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม ภายใต้กฎระเบียบของสังคม
3. ยึดหลักความโปร่งใส โดยในการบริหารกิจการต่าง ๆ สามารถเปิดเผยให้สาธารณะตรวจสอบได้มีประชาคมร่วมเป็นกรรมการและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง
4. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา
5. ยึดหลักความรับผิดชอบ โดยมุ่งปฏิบัติงานเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานด้านการบริการประชาชนควรยึดหลักว่าสะดวก รู้ข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติรวดเร็ว ทรานสแปเร้นแล้วเสร็จ เป็นกันเอง ต้อนรับดี ยิ้มแย้ม
6. ยึดหลักความคุ้มค่า โดยในการบริหารจัดการต้องใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์คุ้มค่าแก่ส่วนรวม

นอกจากนี้ควรแก้ไขกฎระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีคณะที่ปรึกษาของท้องถิ่น มีการประสานงานและบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน กิจกรรม และงบประมาณของส่วนท้องถิ่น การสามัคคีกับกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา

พิทยา สุนทรวิภาต (2554) กล่าวถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบังคับตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อเป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้ประชาชนทราบ

1258815824

อย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหรือที่ชุมชนทุกหมู่บ้านหรือ การประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น ทำเป็นเอกสารแจกจ่ายในการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้ข้อบังคับตำบล รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและถูกต้องโดยไม่กั้นแกล้งหรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ เป็นต้น นอกจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อุดม มีระเบียบวินัย บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งฝ่ายพนักงานประจำต้องยึดหลักหน้าที่ความรับผิดชอบของตน โดยพนักงานส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มาทำงานตรงเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคถูกต้องสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย (พิทยา สุนทรวิภาต, 2554)

3. หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 โดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชน ได้แก่ (พิทยา สุนทรวิภาต, 2554)

3.1 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3.2 มติการประชุมของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลกระทบต่อผลได้ผลเสียของประชาชน

3.3 มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ

3.4 วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

3.5 ข้อบังคับตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติตาม

3.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไร ต้องใช้หลักฐานเอกสารประกอบอะไรและต้องใช้เวลานานเท่าใด

3.7 ผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าทำอะไร เมื่อไหร่ ให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

3.8 เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะผลการสอบราคาหรือประกวดราคาควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

3.9 ข้อมูลด้านการเงินการคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัดถึงความสุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะ ๆ ว่ามีรายรับเท่าใด มีรายจ่ายอะไรเท่าใด

3.10 ข้อมูลอื่น ๆ ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่สามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่ การปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหรือตามแหล่งชุมชนอาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้าน การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราวหรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้าน ชุมชนต่าง ๆ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้าน การใช้ระบบหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย รวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่นซึ่งอาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น การจัดทำเป็นวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่สมควร อาจเป็นปีละ 2-3 ครั้งหรือทุกเดือนก็ได้ ซึ่งการเลือกใช้วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้วิธีต่าง ๆ กันแต่ควรทำพร้อม ๆ กันไปหลายวิธีให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

4. หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ

1258815824

ผู้บริหารและมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลวมีพฤติกรรมเสื่อมเสียนอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 16(16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (พิทยา สุนทรวิภาต, 2554)

4.1 การจัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา 3 ปี และแผนพัฒนาประจำปี เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและการกำหนดจัดทำแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอปัญหาความต้องการและร่วมเสนอโครงการกิจกรรม เพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวมว่าทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

4.2 มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 กำหนดองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใสและเป็นธรรม

4.3 ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุม

4.4 ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบังคับ เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบังคับตำบลตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดข้อบังคับตำบล ควรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้

แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา เพื่อให้ข้อบังคับได้รับการยอมรับ
ประชาชน

4.5 ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารของท้องถิ่น พ.ศ. 2542

องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องสร้างระบบกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี
ส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นธรรม

5. หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตระหนัก
ในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนและมีความ
กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติและ
มีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ โดยการจัดการบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม
และทั่วถึงทั้งในและนอกอาคารสถานที่ให้ประชาชนเป็นที่พึงได้เมื่อประสบปัญหา ความเดือดร้อน
เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความ
เดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน ความจริงใจในการนำ
โครงการกิจกรรมที่เสนอโดยประชาชนประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดย
คำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการ กิจกรรมที่บรรจุในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับ
งบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้
ประชาชนทราบ

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากร
งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น
ให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ ดังนี้ (พิทยา สุนทรวิภาค, 2554)

6.1 การดำเนินแผนงาน โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนควรจะทำ
โครงการอะไรก่อนหลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

6.2 ในการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับ
ผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณ
เหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้นและทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

6.3 มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้
ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งควรกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้ยาวนาน

6.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการอาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

6.5 การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำทะเบียนคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม

6.6 องค์การบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึงความควรหรือมิควรที่จะกระทำ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งยังไม่มีความพร้อมในการจัดเก็บขยะ ไม่มีรถและพนักงานเก็บขยะ แต่กลับใช้งบประมาณจัดซื้อถังขยะแจกให้ประชาชน เพื่อรองรับขยะโดยไม่มีผู้จัดเก็บการใช้ประโยชน์ ไม่คุ้มค่าก็ไม่สมควรกระทำ การดำเนินตามหลักธรรมาภิบาล ดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานและความประหยัดหรือ 4 ป. (พิทยา สุนทรวิภาต, 2554) ได้แก่

ป. ที่หนึ่ง คือ ประชาชน การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีประชาชนเป็นเป้าหมายและศูนย์กลาง เช่น การกำหนดโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก มิใช่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหารหรือพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

ป. ที่สอง คือ ประสิทธิภาพ คือ การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุดเช่น กรณีประชาชนมาติดต่อราชการ พนักงานส่วนตำบลจะอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ประชาชน พร้อมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายอย่างถูกต้องและรวดเร็วจึงจะถือว่าทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ป. ที่สาม คือ ประสิทธิภาพ คือ ผลหรือคุณภาพของงานที่ทำตามตัวอย่างเรื่อง ประสิทธิภาพ ได้เน้นเรื่องความรวดเร็วและถูกต้องตามขั้นตอน แต่ในเรื่องของประสิทธิผลจะเน้นที่ความถูกต้องของผลงานที่ทำ เช่น การรับชำระภาษีนอกจากจะให้บริการได้อย่างรวดเร็วแล้ว ผลงานที่ทำจะต้องถูกต้องไม่มีปัญหาที่ประชาชนจะต้องกลับมาร้องขอให้แก้ไขอีก

ป. ที่สี่ คือ ประหยัด องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่น การทำงานของภาคราชการ จะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าเงินงบประมาณทุกบาททุกสตางค์เป็นของประเทศชาติและประชาชน มิใช่งบประมาณส่วนตัว ดังนั้น การใช้จ่ายเงินงบประมาณจะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบยิ่งกว่าเงินส่วนตัว การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ต้องมีคุณภาพและเหมาะสมกับราคา เพื่อให้

1258815824

สามารถใช้งาน ได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการเปิดกว้างให้มี กระบวนการในการแข่งขันในการเสนอราคา

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนใน ท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง และประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ ท้องถิ่นเอง โดยไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของส่วนกลาง อีกทั้งยังมีอำนาจที่อิสระในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหากำหนดนโยบาย แผน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองได้ซึ่งความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถือเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเริ่มต้นมาจากประชาชน มีการพัฒนาแนวคิดแบบพึ่งพาตนเอง ฝึกรปกครองตนเองทำให้ประชาชนเกิดสำนึกใน ความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น การบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความสามารถ ในการบริหารงานของท้องถิ่นให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะต้องเป็น ผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม และดำเนินการบริหารท้องถิ่นโดยมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่อง กำกับและเครื่องเตือนใจในการดำเนินงานด้วย การบริหารท้องถิ่นจึงจะก่อเกิดประโยชน์สุขแก่ ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับ การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาใช้ในประเทศไทยเป็นความพยายามของรัฐบาล ภาคประชาสังคมและ นักวิชาการ มีความต้องการให้ส่วนราชการหรือองค์กรภาคเอกชน นำระบบการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสังคมไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างความชอบธรรมให้กับ สังคมและประเทศชาติ และธรรมาภิบาล (Good governance) ซึ่งยึดหลักในการทำงานประกอบด้วย 6 หลักการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประชาชน

เกณฑ์การพิจารณาน้ำหนักของหลักธรรมาภิบาล

ในการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาน้ำหนักของหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้กำหนดให้ น้ำหนักของแต่ละหลักธรรมาภิบาลเท่ากันหมด คือร้อยละ 100 ดังนั้น ในการคำนวณหาคะแนน ของแต่ละหลักธรรมาภิบาล จึงต้องเฉลี่ยค่าคะแนนตามจำนวนตัวชี้วัดของแต่ละหลักธรรมาภิบาล ซึ่งรายละเอียดดังตารางที่ 1 (คณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรม จริยธรรม และวิถีประชาธิปไตย สภาพัฒนา, 2555)

ตารางที่ 1 สรุปเกณฑ์การพิจารณาน้ำหนัก

หลักธรรมาภิบาล/ องค์ประกอบหลัก	จำนวน ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)
1. หลักนิติธรรม	21	100
1.1 หน่วยงานมีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ	13	50
1.2 กฎระเบียบของหน่วยงานมีความถูกต้องตามกฎหมาย	3	25
1.3 ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระ	5	25
ในการปฏิบัติหน้าที่		
2. หลักคุณธรรม	4	100
2.1 ปลอดจากการคอร์รัปชัน	1	30
2.2 ปลอดจากการทำผิดวินัย	2	40
2.3 ความเป็นกลางของผู้บริหาร	1	30
3. หลักความโปร่งใส	12	100
3.1 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง	5	40
3.2 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้ทุนให้โทษ	4	30
3.3 หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล	3	30
4. หลักการมีส่วนร่วม	5	100
4.1 หน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นประชาชน	2	50
4.2 หน่วยงานมีการพัฒนาความสามารถ	3	50
ในการมีส่วนร่วมของประชาชน		
5. หลักความสำนึกรับผิดชอบ	4	100
5.1 หน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ	2	50
5.2 หน่วยงานมีระบบติดตามประเมินผล	2	50
6. หลักความคุ้มค่า	12	100
6.1 หน่วยงานมีการประหยัด	1	30
6.2 หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	7	40
6.3 หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน	4	30
รวม	58	

เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน

เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดการประเมินเพื่อเป็นแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ อีกทั้งให้สอดคล้องกับการดำเนินงานจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไรก็ตามหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่ต้องการประเมินตนเองสามารถพิจารณาเกณฑ์นี้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
1. หลักนิติธรรม			
หน่วยงานมีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ			
1	ก่อนการปฏิบัติงาน หรือตัดสินใจของหน่วยงานที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนจะมีการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ และมีผลการวิเคราะห์วิจัยแล้วว่ามีผลดีแก่ประชาชน	1. มีรายงานการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2. มีผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 1
2	มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงขั้นตอนการบริการในด้านต่าง ๆ	1. มีช่องทางประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการบริการช่องทางเดียว 2. มีช่องทางประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการบริการหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 1
3	มีการให้ข้อมูลการให้บริการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ประชาชนใช้บริการโดยไม่ปิดบังเพื่อผลประโยชน์ทับซ้อน	1. มีการจัดรวบรวมเอกสารและมีขั้นตอนในการขอรับบริการที่ชัดเจน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
4	มีขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการประชาชน	1. มีป้ายประชาสัมพันธ์หรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชัดเจน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
5	มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการแล้วเสร็จในการให้บริการหรือการพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ทันตามกำหนดและตามลำดับก่อนหลัง	1. มีป้ายบอกขั้นตอนการดำเนินงานและกำหนดระยะเวลาแต่ละขั้นตอนหรือแต่ละเรื่องของการให้บริการอย่างชัดเจน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
6	การพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ได้มีการกล่าวอ้างข้อกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องครบถ้วน	1. มีข้อกฎหมายอ้างอิงปรากฏในเอกสารคำสั่งทุกฉบับ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
7	มีการเปิดโอกาสที่จะให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่หรือประชาชนก่อนการดำเนินการใด ๆ	1. มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เช่น รายงานการสำรวจต่าง ๆ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
8	มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน	1. มีการนำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน	1

1258815824

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
9	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต้องมี ความเป็นธรรมเสมอภาค	1. มีระเบียบ/ ขั้นตอน การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 2. มีเอกสารตอบรับและ การแจ้งผลการดำเนินงาน 3. ไม่มีการเลือกปฏิบัติใน การให้บริการ (คะแนนเต็ม 3 คะแนน)	1 1 1
10	ในรอบปีที่ผ่านมาหน่วยงานไม่เคย เพิกถอนคำสั่งเพราะขัดกฎหมาย	1. หน่วยงานไม่เคยมีคำสั่งที่ ขัดต่อกฎหมายในรอบปีที่ ผ่านมา (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
11	ประชาชนต้องมีสิทธิในการคัดค้าน หรืออุทธรณ์ต่อการให้บริการที่ไม่ เป็นธรรม	1. มีระเบียบ/ ขั้นตอน ระยะเวลาในการพิจารณา คำร้องคัดค้านหรืออุทธรณ์ 2. มีเอกสารชี้แจง สรุปผล การคัดค้านหรืออุทธรณ์ต่อ ผู้ร้องตามระเบียบขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 1
12	มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของ การให้บริการ และตามลำดับ ก่อนหลัง	1. มีป้ายบอกขั้นตอน การดำเนินงานและกำหนด ระยะเวลาแต่ละขั้นตอน แต่ละเรื่องของการ ให้บริการอย่างชัดเจน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
13	การพิจารณาเรื่องร้องเรียน หรือ ตัดสินใจคดียึดหลักกฎหมายอย่างเป็น ธรรมทุกฉบับ ไม่เลือกปฏิบัติและ ตามลำดับก่อนหลัง	1. มีระเบียบ/ ขั้นตอน การพิจารณาคำร้อง ข้อเสนอแนะ หรือ ความคิดเห็น (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
กฎระเบียบของหน่วยงานมีความถูกต้องตามกฎหมาย			
14	มีการตรวจสอบหรือทบทวน กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้ ทันสมัยและเหมาะสมอยู่เสมอและ ไม่ขัดรัฐธรรมนูญ	1. มีการประชุมเพื่อ การทบทวนกฎหมายหรือ กฎระเบียบต่าง ๆ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
15	มีการพิจารณาคำร้อง ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไข ปรับปรุงให้วิธีการปฏิบัติราชการที่ดี ขึ้นและแจ้งผลการดำเนินงานให้ ทราบ	1. มีระเบียบ/ ขั้นตอน การพิจารณาคำร้อง ข้อเสนอแนะหรือ ความคิดเห็น 2. มีเอกสารตอบรับการแจ้ง ผลการดำเนินงาน(คะแนน เต็ม 1 คะแนน)	1
16	มีการตรวจสอบกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศที่เป็น อุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ในการปฏิบัติงาน	1. ก่อนการประกาศระเบียบ คำสั่ง มีการประชุมชี้แจง รับฟังความคิดเห็น ผู้ปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่			
17	คณะกรรมการหรือผู้มีอำนาจชี้ขาด ของหน่วยงาน มีความอิสระ ในการทำงาน	1. นโยบาย/ แผนงาน/ โครงการของหน่วยงาน สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
18	เจ้าหน้าที่ที่สามารถคัดค้านการทำหน้าที่ของกรรมการหรือผู้มีอำนาจชี้ขาดในเรื่องต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ไม่เป็นกลาง	1. มีการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้าน เช่น มีกล่องรับฟังความคิดเห็น หรือแบบสอบถาม เป็นต้น (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
19	มีการกระจายอำนาจผู้ได้บังคับบัญชาระดับรองลงมา	1. มีเอกสาร โครงสร้างหน่วยงานและรายละเอียดงานตามตำแหน่ง (Job description) 2. มีคำสั่ง หรือระเบียบให้อำนาจผู้ได้บังคับบัญชา (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1
20	การให้บริการประชาชนยึดหลักความเสมอภาค	1. มีรายงานความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
21	การพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ยึดหลักความเป็นธรรม	1. มีรายงานความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
2. หลักคุณธรรม			
ปลอดจากการคอร์รัปชัน			
22	ไม่มีการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับจนก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อส่วนรวม	1. ไม่มีการร้องเรียน ผู้บริหารองค์กร ต่อหน่วยงานใดในเรื่อง ผิดกฎหมาย หรือก่อให้เกิด ความเสียหายต่อส่วนรวม (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
ปลอดจากการทำผิดวินัย			
23	มีการกำหนดกรอบจริยธรรมของ หน่วยงาน	1. มีเอกสารที่แสดงถึง กรอบจริยธรรมและ คณะกรรมการด้านจริยธรรม ของหน่วยงาน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
24	มีการจัดให้มีกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำ (ทุกปี)	1. มีเอกสารรายงานผล กิจกรรม/ โครงการที่ชัดเจน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
ความเป็นกลางของผู้บริหาร			
25	ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบ ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน โยยัด หลักความสามารถ เป็นธรรม	1. มีระบบการพิจารณา ความดีความชอบอย่าง ชัดเจน เช่น เกณฑ์ต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาความดี ความชอบ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
3. หลักความโปร่งใส			
หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง			
26	มีระบบการตรวจสอบภายใน หน่วยงานที่เข้มแข็งและมี ประสิทธิภาพสูงที่นำมาใช้อย่าง สม่ำเสมอ	1. มีรายงานการตรวจสอบ ภายในหน่วยงาน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
27	มีการประเมินผลสม่ำเสมอทุกปี จากหน่วยงานภายนอก	1. มีรายงานผลการประเมิน จากหน่วยงานภายนอกทุกปี (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
28	มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่อง ภารกิจที่หน่วยงานให้บริการ	1. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารช่องทางเดียว 2. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 2
29	มีการกำหนดช่องทาง/ วิธีการในการ ติดต่อร้องเรียนกับหน่วยงาน	1. มีช่องทาง/ วิธีการติดต่อ ร้องเรียนกับหน่วยงาน ช่องทางเดียว 2. มีช่องทาง/ วิธีการติดต่อ ร้องเรียนกับหน่วยงานหลาย ช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 2
30	มีการปรับปรุงหน่วยงานตรวจสอบ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ	1. มีการประชุม/ ประเมินผล ประสิทธิภาพของหน่วยงาน ตรวจสอบภายในทุกปี (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณให้โทษ			
31.	มีการนำความคิดเห็นที่รับฟังได้ไป ใช้ปรับปรุงการทำงาน		1
32.	มีเครื่องมือในการให้ประชาชน แสดงความคิดเห็นที่สะดวก เช่น กล่องรับฟังความคิดเห็น	1. มีช่องทางการรับฟัง ความคิดเห็นช่องทางเดียว	1
		2. มีช่องทางการรับฟัง ความคิดเห็นหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	2
33	บุคลากรของหน่วยงานไม่เคยมีการ กระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์ทับ ซ้อน	1. ไม่มีข้อร้องเรียนเรื่อง ผลประโยชน์ทับซ้อนของ บุคคลในหน่วยงาน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
34	หน่วยงานแสดงต้นทุนผลผลิตต่อ หน่วยการบริการรวมทั้งการกำหนด ค่าบริการที่โปร่งใส เป็นธรรมแก่ ประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วน ร่วม	1. มีเอกสารรายงาน การประชุม หรือเอกสาร ชี้แจงต้นทุน สัญญาซื้อขาย รายรับรายจ่าย โดยไม่ปิดบัง (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล			
35	มีการรับฟังความคิดเห็นจาก ประชาชนในการให้สัมปทาน การออกกฏระเบียบ และข้อบังคับ ต่าง ๆ	1. มีกฏระเบียบ กระบวนการ/ ขั้นตอน ในการรับฟังความคิดเห็น จากประชาชน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
36	มีการเผยแพร่รายงานการเงิน และ มิใช่ทางการเงิน ข้อมูลต้นทุนต่อ หน่วยบริการ ข้อมูลการคิดค่าบริการ และผลงาน แก่สาธารณชนทั่วไปทั้ง ทางเว็บไซต์และสื่ออื่น ๆ	1. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารช่องทางเดียว 2. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 2
37	มีการเปิดเผยข้อมูลรายรับรายจ่าย สู่สาธารณะ	1. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารช่องทางเดียว 2. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 2
4. หลักการมีส่วนร่วม			
หน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นประชาชน			
38	เจ้าหน้าที่ให้บริการมีความเต็มใจ และตั้งใจในการบริการประชาชน	1. มีรายงานความพึงพอใจ ของประชาชนที่รับบริการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
39	มีการติดตามแนะนำให้คำปรึกษา ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	1. มีรายงานการติดตามผล การให้บริการประชาชน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
หน่วยงานมีการพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วม			
40	มีการส่งเสริม และพัฒนา ความสามารถในการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	1. มีกิจกรรม/ โครงการ ส่งเสริม และพัฒนา ความสามารถในการมี ส่วนร่วมของประชาชน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
41	มีการสนับสนุนพื้นที่จัดกิจกรรมที่ ปรึกษาทางวิชาการ งบประมาณใน การทำกิจกรรมของประชาชน	1. มีระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เกี่ยวกับการขอใช้ทรัพยากร ของหน่วยงานเพื่อกิจกรรม สาธารณะหรือกลุ่ม องค์กร ในชุมชน	1
42	มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารของหน่วยงานที่สะดวก	1. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารช่องทางเดียว 2. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 2
5. หลักความรับผิดชอบ			
หน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ			
43	มีระบบการกระจายข่าวสารข้อมูล ของหน่วยงานให้ประชาชนทราบ โดยทั่วถึง	1. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารช่องทางเดียว 2. มีช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 2
44	ผู้บริหารหน่วยงานได้สื่อสารและทำ ความเข้าใจในเรื่องแผนรวมของ หน่วยงานแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ	1. มีรายงานการประชุมเพื่อ ทำความเข้าใจเรื่องแผนรวม ของหน่วยงาน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
หน่วยงานมีระบบติดตามประเมินผล			
45	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของแต่ละตำแหน่งงานอย่างชัดเจน (Job description)	1. มีเอกสารที่แสดงหน้าที่ ความรับผิดชอบของ เจ้าหน้าที่ (Job description) (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
46	มีการจัดทำดัชนีวัดผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	1. มีระเบียบ วิธีการ ดัชนี/ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	1
		2. มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รายบุคคลตามดัชนีวัดผลการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1
6. หลักความคุ้มค่า			
หน่วยงานมีการประหยัด			
47	บุคลากรของหน่วยงานไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน	1. ไม่มีการร้องเรียนบุคลากรของหน่วยงานต่อหน่วยงานใดในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
		หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	
48	มีการวางแผนการกำหนดอัตรากำลังภายในหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน	1. มีประชุมประเมินอัตรากำลัง และจัดทำแผนการอัตรากำลังภายในหน่วยงานทุกรอบปี (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
		49	บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
50	มีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้	1. มีนโยบาย ระเบียบวิธีการ และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนให้บุคลากร เข้ารับการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
51	มีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุนลดขั้นตอนการทำงานเพิ่มปริมาณผลผลิต	1. มีการใช้ระบบ การบริหารงานด้วย คอมพิวเตอร์ ไม่น้อยกว่า 2 ระบบ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
52	ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดสอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงาน	1. ความสำเร็จของผล การปฏิบัติงานตามแผน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
53	ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ตามเป้าหมายที่กำหนด	1. รายงานผลการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่รายบุคคลได้ ตามเป้าหมายไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
54	มีการนำระบบการประเมินผลบุคคล การปฏิบัติงานมาใช้ในการ บริหารงาน	1. มีระบบประเมินผล บุคลากรที่มีมาตรฐาน (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน
หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน			
55	มีการกำหนดธรรมาภิบาลเป็น วิสัยทัศน์เป้าหมาย และพันธกิจของ หน่วยงาน	1. มีการกำหนดธรรมาภิบาล เป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และ พันธกิจของหน่วยงาน 2. มีแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมหลัก ธรรมาภิบาล (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 1
56	มีการจัดหน่วยงานให้คำปรึกษา/ รับเรื่องราวร้องทุกข์	1. มีระเบียบ/ ขั้นตอน การพิจารณาให้คำปรึกษา หรือรับเรื่องราวร้องทุกข์ 2. มีการประชาสัมพันธ์ใน การให้คำปรึกษา/ รับเรื่องราวร้องทุกข์ (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 1
57	มีผู้ที่รับผิดชอบในการให้ข่าวสาร ข้อมูลแก่ประชาชน	1. มีการจัดระบบข้อมูล ข่าวสารและเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรง (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1
58	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานในหน่วยงาน	1. มีการประเมินผล การปฏิบัติงาน 2. มีการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1 1

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

ตำบลคงพญาตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยการแยกจากตำบลบ่อเกลือเหนือ ส่วนที่มาของชื่อตำบล คงพญา จากคำบอกเล่าว่าในอดีตมีผู้นำหรือผู้ปกครองชุมชนจะมียศเป็นเจ้าพระยาสืบต่อกันมาเป็นจำนวนมาก เช่น เจ้าพระปิ่น เจ้าพระสาร เจ้าพระยาแก้ว และเจ้าพระยาทองแดง เป็นต้น จึงเกิดเป็นที่มาของชื่อ “ตำบลคงพญา”

ตำบลคงพญาแบ่งออกเป็น 7 หมู่บ้าน ขนาดแต่ละหมู่บ้านจะเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 768 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 3,439 คน (ข้อมูลจาก องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา, 2560) ความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้านจะเป็นแบบเครือญาติอยู่ร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดังนั้นปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชนจึงไม่ค่อยมี ลักษณะของหมู่บ้านเป็นแบบตระกูลไม่กัตระกูล ซึ่งจะสังเกตได้จากนามสกุลที่ใช้เหมือนกัน การขยายตัวทางชุมชนเพื่อที่จะแยกออกไปตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่จึงไม่มีเนื่องจากเป็นชุมชนขนาดเล็กและสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวย เพราะสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นเทือกเขาสูง การเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางด้านเครื่องอุปโภคและสาธารณูปโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น มีการใช้ไฟฟ้าใน พ.ศ. 2533 คนในหมู่บ้านมีการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเครื่องอำนวยความสะดวกกันมากขึ้น ส่วนน้ำที่ใช้ในชีวิตประจำวันจะเป็นใช้น้ำจากประปาภูเขาและทางด้านการคมนาคมเริ่มมีรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ใช้กันมากขึ้น โดยใช้ถนนสายอำเภอบ่อเกลือ-เฉลิมพระเกียรติเป็นถนนสายหลัก (องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน)

สภาพภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอบ่อเกลือตามถนนสายอำเภอบ่อเกลืออำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1081 ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ่อเกลือ 10 กิโลเมตร และตั้งอยู่ทางทิศเหนือจังหวัดน่านตามถนนสายอำเภอเมืองน่าน-อำเภอทุ่งช้าง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1080 ห่างจากจังหวัดน่าน 120 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ่อเกลือเหนือ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

ประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา

การยกฐานะ ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

ที่ตั้ง เดิมมีที่ตั้งอยู่ที่บ้านนาปู (สาขานบ้านสะปัน) หมู่ที่ 1 บริเวณเชิงทางเข้าหมู่บ้าน สะปันมาทางทิศเหนือ แต่ด้วยสถานที่คับแคบ ให้บริการประชาชนไม่สะดวก จึงได้ย้ายที่ทำการ มาอยู่ที่บ้านสว่า หมู่ที่ 7 โดยได้เริ่มสร้างที่ทำการแห่งใหม่ ในวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2546 ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งสิ้น 1,988,000 บาท หลังจากก่อสร้างเสร็จก็ได้ทำพิธีเปิด ในวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2547 และได้เปิดให้บริการประชาชนจนถึงปัจจุบัน

สถานที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามีสำนักงานตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 49 บ้านสว่า หมู่ที่ 7 ตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน อยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอบ่อเกลือตาม ถนนสายอำเภอบ่อเกลือ-อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1081 ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอบ่อเกลือ 10 กิโลเมตรโดยประมาณ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือจังหวัดน่านตาม ถนนสายอำเภอเมืองน่าน-อำเภอทุ่งช้าง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1080 ห่างจากตัวจังหวัดน่าน 120 กิโลเมตรโดยประมาณ

ลักษณะทางสังคม การปกครอง

หมู่บ้าน

ตำบลคงพญา มีพื้นที่ทั้งหมด 123.45 ตารางกิโลเมตร หรือ 77,155 ไร่ แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา, 2560)

หมู่ที่ 1 บ้านสปัน	หมู่ที่ 5 บ้านขุนน้ำจอน
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยโตน	หมู่ที่ 6 บ้านห้วยหมี
หมู่ที่ 3 บ้านสว่าเหนือ	หมู่ที่ 7 บ้านสว่า
หมู่ที่ 4 บ้านน้ำแคะ	

จำนวนประชากร

ตารางที่ 3 หมู่บ้านและจำนวนหลังคาเรือน ในตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

หมู่ที่/ หมู่บ้าน	จำนวนประชากร		รวม	จำนวนหลังคาเรือน
	ชาย	หญิง		
หมู่ที่ 1 บ้านสะป็น	625	602	1,227	349
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยโทน	241	269	510	108
หมู่ที่ 3 บ้านสว่าเหนือ	105	107	212	65
หมู่ที่ 4 บ้านน้ำแคะ	141	161	302	75
หมู่ที่ 5 บ้านขุนน้ำจอน	253	243	496	100
หมู่ที่ 6 บ้านห้วยหมี	186	188	374	85
หมู่ที่ 7 บ้านสว่า	161	157	318	113
รวม	1,712	1,727	3,439	895

วิสัยทัศน์

ร่วมใจแก้ปัญหา	สร้างศรัทธาในการทำงาน
ประสานใจในการพัฒนา	สืบสานวัฒนธรรม
หนุนนำการศึกษา	ขจัดสิ้นปัญหาเสพติด
พิชิตความยากจน	เน้นชุมชนมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมบริหารส่วนตำบลคงพญา 7 ยุทธศาสตร์

1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
3. ด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการบริหารจัดการและการบริการ
7. ด้านการจัดการวิถีชีวิตชุมชนพื้นที่ป่าต้นน้ำ

แนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา

ตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน	1.1 พัฒนาเส้นทางคมนาคมในตำบลให้ได้มาตรฐาน ครอบคลุม และทั่วถึง 1.2 จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค 1.3 พัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการอย่างทั่วถึง 1.4 พัฒนาระบบผังเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ด้านเศรษฐกิจและ การท่องเที่ยว	2.1 จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 2.2 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ เศรษฐกิจ ชุมชน 2.3 ส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีทักษะมีงานเพิ่มขึ้น 2.4 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลส่งเสริม และจัดให้มีคงพญาที่จำหน่ายสินค้า 2.5 พัฒนาปรับปรุงคงพญาที่ท่องเที่ยว 2.6 พัฒนากิจกรรมบริการและการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว 2.7 พัฒนาปรับปรุงเส้นทางคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทาง ขนถ่ายผลผลิต 2.8 การแก้ไขปัญหาความยากจน 2.9 ส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์ 2.10 ส่งเสริมสนับสนุนปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่

1258815824

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
3. ด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	3.1 สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการคงพญาศึกษา 3.2 สนับสนุนและส่งเสริมกิจการด้านสาธารณสุข 3.3 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและนันทนาการแก่ประชาชน 3.4 สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตพัฒนาการให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม 3.5 สนับสนุนโภชนาการและพัฒนาการให้แก่เด็กนักเรียนก่อนปฐมวัยและประถมวัย 3.6 สนับสนุนให้มีการเฝ้าระวังและการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง 3.7 สนับสนุนส่งเสริมความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของประชาชน 3.8 สนับสนุนและส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง
4. ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.1 อนุรักษ์ฟื้นฟูสนับสนุนส่งเสริมและบูรณาการด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสศึกษาค้นคว้า วิจัยมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในตำบล 4.3 พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณคงพญาภายในตำบล
5. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5.1 สนับสนุนส่งเสริม สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5.2 ส่งเสริมสนับสนุนเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5.3 สร้างจิตสำนึกส่งเสริมและพัฒนาการจัดระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 5.4 ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ 5.5 ส่งเสริมอนุรักษ์พืชสมุนไพรในพื้นที่

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

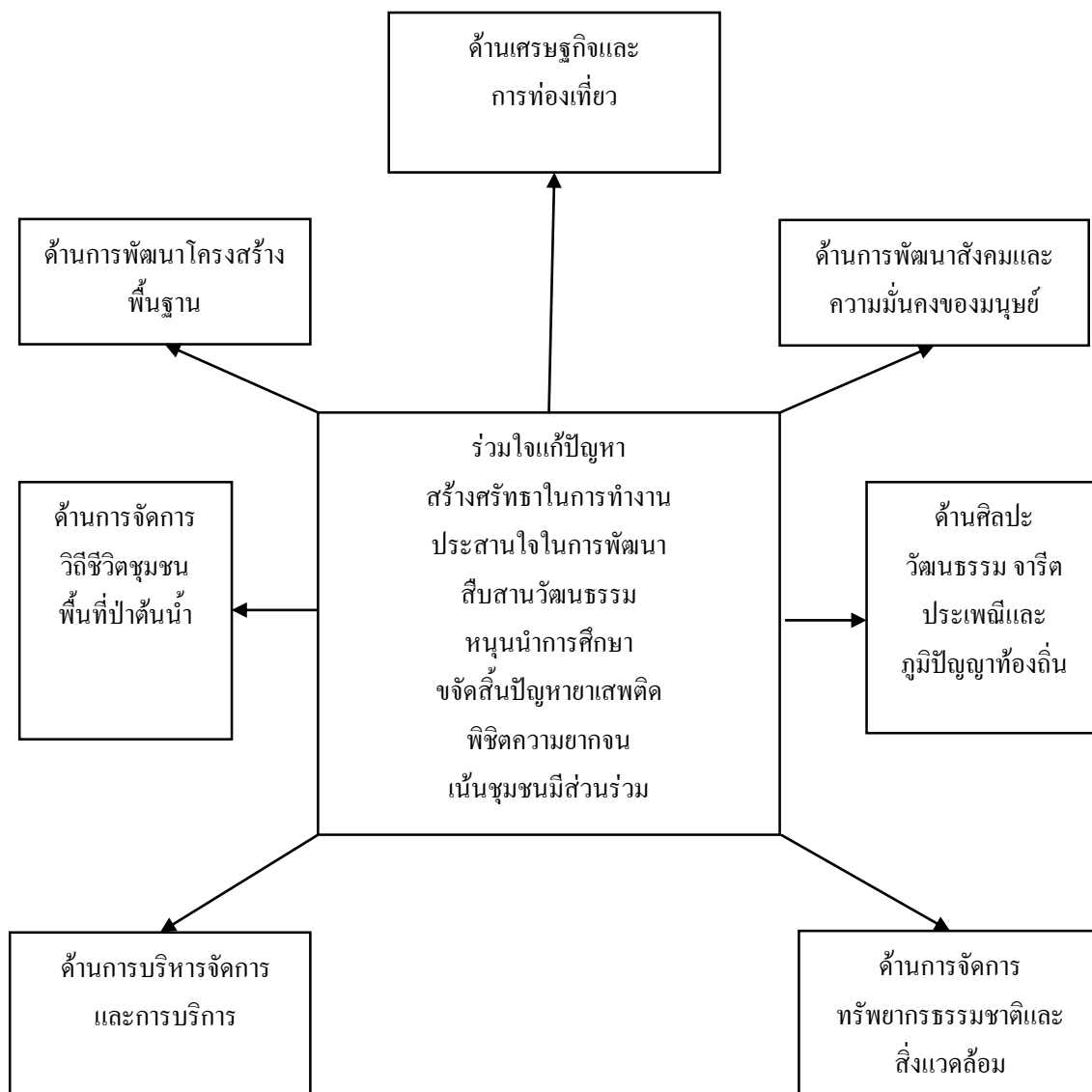
ตารางที่ 4 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
6. ด้านการบริหารจัดการและการบริการ	<p>6.1 สนับสนุนในการประสานงานการพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ</p> <p>6.2 สนับสนุนส่งเสริมงานบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>6.3 พัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสมตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี</p> <p>6.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง การบริหารและด้านบุคลากร</p> <p>6.5 จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์และเครื่องจักรกลที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการบริการสาธารณะ</p> <p>6.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน</p>
7. ด้านการจัดการวิถีชีวิตชุมชนพื้นที่ป่าต้นน้ำ	<p>7.1 สนับสนุนให้ใช้แผนที่ชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนจัดการชุมชน</p> <p>7.2 สนับสนุนให้มีการจัดการพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่อยู่อาศัย และการถือครองที่ดินที่เหมาะสมกับ พื้นที่ป่าต้นน้ำ</p> <p>7.3 สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือแบบสหการเพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรของพื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่ลุ่มน้ำ</p>

1258815824

ความเชื่อมโยงของวิสัยทัศน์สู่ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ภาพที่ 2 ความเชื่อมโยงของวิสัยทัศน์สู่ยุทธศาสตร์การพัฒนา
(องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน)

1258815824

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฤทธิพร คงสมาน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลละอุ่น อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเทศบาลละอุ่นตามหลักธรรมาภิบาลจากประชาชน พบว่า ประชาชนเห็นด้วยมาก ลำดับที่ 1 คือ หลักความคุ้มค่า รองลงมา คือหลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และปัจจัยที่ประชาชนเห็นด้วยลำดับสุดท้ายคือ หลักความโปร่งใส และผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเทศบาลละอุ่นตามหลักธรรมาภิบาลจากบุคลากร พบว่า บุคลากรเห็นด้วยกับหลักความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมาคือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใสและหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และปัจจัยที่บุคลากรเห็นด้วยลำดับสุดท้ายคือ หลักการมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลละอุ่น จากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง และบุคลากรสังกัดเทศบาล พบว่า หลักความโปร่งใส คือเทศบาลไม่ได้มีการตรวจสอบบัญชีและรายงานผลการใช้งบประมาณให้ประชาชนทราบ และการจัดสรรและกระจายงบประมาณไปในแต่ละชุมชนยังไม่ชัดเจน และประชาชนไม่สามารถเข้าถึงรายละเอียด ข้อมูลข่าวสารของโครงการได้โดยง่าย หลักการมีส่วนร่วม คือ การจัดการระหว่างบุคคลภายในองค์กรที่ขาดความสามัคคี ขาดความร่วมมือในการทำงาน การทำงานเป็นไปในรูปแบบแบ่งแยกทำให้เกิดเป็นปัญหาที่ขยายวงกว้างออกเป็นความขัดแย้งภายใน ส่งผลต่อการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรและการทำงานส่วนใหญ่เป็นไปตามระบบราชการทั่วไป คือเน้นการบริหารตามโครงสร้างทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน การทำงานขาดประสิทธิภาพ

ปรีชา เฟื่องภู (2555) ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล และ 3) หาแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอไทรงาม จำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ด้านหลักนิติธรรม พบข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ให้ประชาชนหรือตัวแทนประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณอย่างแท้จริง

3.2 ด้านหลักคุณธรรม พบข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นและนำข้อคิดเห็นนั้นมาปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์รับ-รายงาน หรือข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้นและทั่วถึง เช่น การแจกเอกสาร ให้ประชาชนทุกคนรอบรู้ การออกเสียงตามสาย ทุกเช้า-เย็น ฯลฯ

3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเพื่อรอการแก้ไข

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนในการนำปัญหา ความต้องการของประชาชนไปดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ ต้องรับผิดชอบต่อโครงการ/ กิจกรรม ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ กำหนดสัดส่วนการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ของสำนักงาน โดยเปรียบเทียบงบประมาณเกี่ยวกับการลงทุนในการดำเนินโครงการ

รวมถึงควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด มีการให้รางวัลกรณีที่สามารถลดค่าใช้จ่ายให้ประหยัดได้เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

อุบล ศรี โนนศรี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า พนักงานเทศบาลเมืองอรัญประเทศมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านนิติธรรม

ทอปัด สร้อยเพชร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน สำหรับประชาชนที่มีอายุต่างกัน อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กิติ อ่อนน้อม (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม โดยด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองอรัญประเทศปฏิบัติงานโดยยึดหลักกฎหมายราชการและข้อบังคับ ในด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหาร สมาชิกและพนักงาน บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม และในด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม เทศบาลอรัญประเทศมีการนำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมตามที่ได้กำหนดไว้ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองอรัญประเทศ พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน สำหรับประชาชนที่มี เพศ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เสกสรร เกษมโสทร (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า จากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประชาชนในเขตพื้นที่บริหารส่วนตำบลผ่านศึกเห็นว่า

มีการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า มีอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลัก ความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก ที่มีต่อ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ การใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ให้ประชาชนทราบอย่าง เปิดเผย แก้ไขปัญหาท้องถิ่นที่ประชาชนได้เสนอแนะอย่างจริงจัง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลควรนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายและชี้แจงให้ประชาชนทั่วไป ได้เข้าใจ บริหารงานด้วยความมีคุณธรรม และชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับข้อบัญญัติให้ประชาชนทราบ หลักการปฏิบัติอย่างทั่วถึงให้เข้าใจ

ศราวุธ โภธิทอง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านหลักความ คุ้มค่า ถัดไปคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีความเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่ อาศัยต่างกันมีความเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ศราวุธ โภธิทอง, 2557 #51}

ภูเบศ ภูประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการ ที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลัก ธรรมาภิบาลของของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมี ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของ ประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วีระ หาญกัน (2558) ได้ศึกษาเรื่องการค้าอิสระเรื่องการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง 2) เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิง สำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 80 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ผลการศึกษาการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง ทั้ง 6 ด้าน พบว่าโดยภาพรวมองค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก โดยด้านที่นำมาใช้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลมา ใช้ในการบริหารงานด้านหลักนิติธรรม รองลงมาได้แก่ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการ บริหารงานด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านหลัก ความคุ้มค่า และด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมีอยู่ 2 ด้านคือ ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน การบริหารงานด้านหลักความโปร่งใส และด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ด้านหลักคุณธรรม สำหรับข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ของการนำหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรและ
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านของผลสัมฤทธิ์จากการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน องค์กร โดยเฉพาะองค์กรที่ประสบผลสำเร็จจากการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้เพื่อเป็นต้นแบบหรือ องค์กรตัวอย่างให้กับองค์กรอื่น ๆ

สมพัตสร กิ่งวานสมวงศ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองคำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลหนองคำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกพบว่า หลักคุณธรรม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ตามลำดับ ส่วนหลักความโปร่งใส มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในอันดับสุดท้าย จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง พบว่า หลักคุณธรรมคือผู้บริหาร สมาชิก และพนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการและเทศบาลให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ส่วนผู้บริหาร สมาชิกและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

อุทาน สลีสสุวรรณ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า 1. เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบ 2. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ และอายุราชการที่แตกต่างกัน เห็นว่าเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ณภัทร นิภารักษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ ดังนี้ อันดับหนึ่งคือ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ รองลงมาอันดับสอง คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม อันดับสาม คือ ด้านหลักความโปร่งใส อันดับสี่ ด้านหลักคุณธรรม อันดับห้า คือ ด้านหลักความคุ้มค่า และอันดับหก คือ ด้านนิติธรรม ผลจากการทดสอบเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอายุไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดำรงตำแหน่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลัก

ความคุ้มค่ามีความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลักความคุ้มค่ามีความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คณาธิป แก้วน้ำ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า

1. พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พนักงานมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงาน จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า พนักงานที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พนักงานที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาพรรณ ผิวอ่อน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความคุ้มค่า ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลมากที่สุด รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า หลักความคุ้มค่าคือใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ชุมชน/ หมู่บ้าน

จะได้รับ จัดสรรตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเหมาะสมหรือความชำนาญด้านในการปฏิบัติหน้าที่ และปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 5 สรุปตัวแปรต้นจากการทบทวนวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อ-นามสกุล ผู้ทำวิจัย และชื่อเรื่องวิจัย	พ.ศ.	ตัวแปร					
		เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เดือน	การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม
1. ฤทธิพร คงสมาน: การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาเทศบาลตำบลละอุ่น อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง	2553	✓	✓	✓	✓	✓	
2. ปรีชา เฟื่องภู: แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร	2555						✓
3. อุบล ศรีโนนชี: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาลกรณีศึกษาเทศบาลเมืองอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	2556	✓	✓	✓		✓	
4. ทอปีด สร้อยเพชร: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี	2556	✓	✓	✓	✓	✓	
5. กิติ อ่อนน้อม: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	2557	✓	✓	✓	✓	✓	
6. เสกสรร เกษมโสตร: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	2557	✓	✓	✓	✓		
7. ศราวุธ โพธิ์ทอง: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	2557	✓	✓	✓	✓	✓	

1258815824

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ชื่อ-นามสกุล ผู้ทำวิจัย และชื่อเรื่องวิจัย	พ.ศ.	ตัวแปร					การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	เกณฑ์
		เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ย		
8. ภูเบศ ภูประเสริฐ: ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	2557	✓	✓	✓	✓	✓		
9. วีระ หาญกัน : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	2558			✓		✓		
10. สัมผัสสร กิ่งวานสมวงศ์: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองต๋ำตั้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี	2558	✓	✓	✓	✓	✓		
11. อุทาน ศีลสุวรรณ: การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	2558	✓	✓	✓		✓		
12. ณภัทร นิภารักษ์: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี	2558	✓	✓	✓	✓	✓		
13. คณาธิป แก้วน้ำ : ความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	2558	✓	✓	✓	✓	✓		
14. นิภาพรรณ ผิวอ่อน: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2559	✓	✓	✓	✓	✓		

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึง ความคิดเห็นของประชาชน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลโดย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำนวน 895 หลังคาเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบล คงพญา, 2559) การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

E คือ ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเป็น 0.05 ภายใต้อ ความเชื่อมั่น 95%

เมื่อแทนสูตรข้างต้น ด้วยขนาดประชากร 3,439 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับ ได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ ดังนี้

$$n = \frac{895}{1 + 895 * (0.05)^2}$$

$$n = 278 \text{ คริวเรือน}$$

การศึกษาครั้งนี้ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครัวเรือนในพื้นที่ 895 หลังคาเรือน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 278 การสุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของครัวเรือน ให้มีโอกาสในการถูกเลือกตามสัดส่วน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ ดังปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่านและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บ้านสะพาน	349	109
บ้านห้วยโตน	108	34
บ้านสว่าเหนือ	65	20
บ้านน้ำแคะ	75	23
บ้านขุนน้ำจอน	100	31
บ้านห้วยหมี	85	26
บ้านสว่า	113	35
รวม	895	278

จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างชั้นที่ 2 ด้วยการสุ่มแบบจับฉลาก โดยทำการจับฉลากบ้านเลขที่ตามทะเบียนราษฎร์ โดยทำการจับฉลากที่ละหมู่บ้านจนครบจำนวน และเข้าดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีความสามารถอ่านหนังสือออก เขียนหนังสือได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 1 ปี และสะดวกในการให้ข้อมูล

1258815824

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิดที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้แนวของ Likert ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple choices questions) และเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 7 ข้อ ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้ต่อเดือน
6. สมาชิกกลุ่มทางสังคม
7. ภูมิลำเนาเกิด

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีจำนวนทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ซึ่งในการประเมินผลลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) จำนวน 39 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ 5 ระดับ คือ

1. มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
2. มาก	ให้ 4 คะแนน
3. ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน

4. น้อย ให้ 2 คะแนน

5. น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องธรรมาภิบาล จากนั้นนำมา กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน และตรวจสอบเนื้อหาของ แบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ เอกสิทธิ์ ณีฤทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

3.1 อาจารย์ ดร.กิจจุเชต ไกรวาส อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัย บูรพา

3.3 อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

โดยใช้การตรวจสอบเครื่องมือ แบบ IOC จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ อาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

+1 เมื่อเห็นว่าตรงกับข้อบ่งชี้เนื้อหาตามที่ระบุไว้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับข้อบ่งชี้เนื้อหาตามที่ระบุไว้

-1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับข้อบ่งชี้เนื้อหาตามที่ระบุไว้

ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มี

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ Try out กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่า Reliability ของแบบสอบถามโดยใช้ ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.98 ของแบบสอบถามมีค่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยมีวิธีการดำเนินงาน ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 278 ครั้งเรือน
2. บันทึกข้อมูลเอกสารและข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 278 ชุด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชุมชน โดยที่แบบสอบถามได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์จำนวน 278 ชุด จึงคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมารวบรวมและจัดลำดับของข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. ลงรหัส (Coding) คือ การลงลำดับของแบบสอบถาม การลงค่าตามข้อละกลุ่มของแบบสอบถามสำหรับประมวลผล
2. ประมวลผลข้อมูลทางสถิติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์
3. นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้มาวิเคราะห์ ตรวจสอบและอธิบายในระดับนัยสำคัญของตัวแปรและพิสูจน์สมมุติฐาน โดยการตีความจากผลที่ได้ประมวลผลออกมาจากตัวแปรที่ได้ทำการทดสอบ
4. นำผลอธิบาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาทำการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีและการพิจารณาด้วยเหตุผลมาช่วยตีกรอบในแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมุติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ผู้วิจัยจึงกำหนดระดับมีความหมายของช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ในการวิเคราะห์
2. คำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลง พญา อำเภอบ่อเกลือ ใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์
3. การทดสอบสมมุติฐานใช้ สถิติอนุमान *t*-test และ One-way ANOVA และเมื่อพบ ความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

1258815824

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สมาชิกกลุ่มทางสังคม และภูมิลาเนาเกิด โดยศึกษาจากตัวอย่างประชาชนจำนวน 278 คน ระยะเวลา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หมีสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอผลการวิเคราะห์ห้อออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	127	45.68
หญิง	151	54.32

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
18-28 ปี	67	24.10
29-39 ปี	66	23.74
40-50 ปี	56	20.14
51 ปีขึ้นไป	89	32.02
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	103	37.05
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	10.07
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	44	15.83
อนุปริญญา/ ปวส. หรือเทียบเท่า	50	18.99
ปริญญาตรี	50	18.99
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.08
อาชีพ		
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	29	10.43
พนักงานบริษัทเอกชน	75	26.98
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	25	8.99
รับจ้างทั่วไป	77	27.70
เกษตรกรรวม	67	24.10
อื่น ๆ	5	1.80
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	145	52.16
10,001-15,000 บาท	44	15.83
15,001-20,000 บาท	59	21.22
20,001-25,000 บาท	21	7.55
ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป	9	3.24

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / rev: 130125562 15:53:13 / seq: 15

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกกลุ่มทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กลุ่มแม่บ้าน	71	8.12
กลุ่มกองทุนฌาปนกิจตำบล	16	1.83
กลุ่มกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน	76	8.70
กลุ่มกองทุนฌาปนกิจหมู่บ้าน	155	17.73
กลุ่มกองทุนปลูกพริกและกาแฟ	6	0.69
กลุ่มกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16	1.83
กลุ่มออมทรัพย์	115	13.16
กลุ่มกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน	121	13.84
กลุ่มกองทุนเงินล้าน	127	14.53
กลุ่มวิสาหกิจตะกร้าหวาย	14	1.60
กลุ่มวิสาหกิจเลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมือง	26	2.97
กลุ่มวิสาหกิจเลี้ยงนอนหวาย	24	2.75
กลุ่มวิสาหกิจตั้งหวาย	25	2.86
กลุ่มเลี้ยงวัว	37	4.23
กลุ่มกองทุนเกลือ	5	0.57
กลุ่มเลี้ยงไก่และเลี้ยงปลาดุก	40	4.58
จำนวนกลุ่มสมาชิกทางสังคม		
1-4 กลุ่ม	205	73.74
5-8 กลุ่ม	60	21.58
9-12 กลุ่ม	11	3.96
13-16 กลุ่ม	2	0.72
ภูมิลำเนาที่เกิด		
ในเขตพื้นที่ตำบลคงพญา อำเภอป่าเกวียน	274	98.56
นอกเขตพื้นที่ตำบลคงพญา อำเภอป่าเกวียน	4	1.44

1258815824

BUU-IThesis 59930126 Independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อมูลทั่วไป ดังนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.32 รองลงมาคือ เพศชายคิดเป็นร้อยละ 45.68 อายุ พบว่า มากที่สุดในช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.02 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 18-28 คิดเป็นร้อยละ 24.10 และช่วงอายุที่มีน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 40-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.14 ระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุดคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.05 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและอนุปริญญา/ ปวส.หรือเทียบเท่า มีค่าร้อยละเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.99 และกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.08 อาชีพ พบว่า มากที่สุดคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 27.70 รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 26.98 กลุ่มที่น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.80 รายได้ต่อเดือน พบว่า มากที่สุดคือ ช่วงรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.16 รองลงมา คือ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.22 กลุ่มรายได้ที่มีน้อยที่สุดคือ 25,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.24 สมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่ากลุ่มกองทุนฌาปนกิจหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 17.73 รองลงมา คือกลุ่มกองทุนเงินล้าน คิดเป็นร้อยละ 14.53 และกลุ่มกองทุนเกลือ คิดเป็นร้อยละ 0.57 เป็นอันดับสุดท้าย โดยจำนวนกลุ่มทางสังคมที่มากที่สุดคือ 1-4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 73.74 รองลงมา เป็นสมาชิกทางสังคม 5-8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.58 และน้อยที่สุดคือ เป็นสมาชิกทางสังคม 13-16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 0.72 ภูมิลำเนาที่เกิด พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่มีภูมิลำเนาเกิดที่ ตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน คิดเป็นร้อยละ 98.56 รองลงมามีภูมิลำเนาเกิดอยู่นอกพื้นที่ ที่ ตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน คิดเป็นร้อยละ 1.44

ตอนที่ 2 ผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเกว๋น จังหวัดน่าน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นประชาชนที่มี
ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา
อำเภอป่าเกว๋น จังหวัดน่าน ภาพรวม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเกว๋น จังหวัดน่าน	\bar{X}	SD	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	3.75	0.91	มาก	2
2. หลักคุณธรรม	3.82	0.28	มาก	1
3. หลักความโปร่งใส	3.44	0.93	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.59	0.93	มาก	3
5. หลักความรับผิดชอบ	3.52	0.92	มาก	4
6. หลักความคุ้มค่า	3.25	0.96	ปานกลาง	6
ภาพรวม	3.56	0.79	มาก	-

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเกว๋น จังหวัดน่าน พบว่า ภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56, SD = 0.79$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า หลักคุณธรรม
($\bar{X} = 3.82, SD = 0.28$) มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในอันดับแรก รองลงมาคือ
หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.75, SD = 0.91$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.59, SD = 0.93$) หลัก
ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.52, SD = 0.92$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.44, SD = 0.93$) และ
หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.25, SD = 0.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าแกว จังหวัดน่าน ด้านหลักนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖		
	๑๒๕๖๗	๑๒๕๖๗	๑๒๕๖๗	๑๒๕๖๗	๑๒๕๖๗	๑๒๕๖๗	\bar{X}	SD
1. ก่อนการปฏิบัติงาน หรือตัดสินใจที่ของหน่วยงานที่ จะมีผลกระทบต่อประชาชนมีการรับฟังความเห็นจาก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอและมีผลการวิเคราะห์ วิจัยแล้วว่ามีผลดีแก่ประชาชน	92	83	82	14	7	3.86	1.01	1
2. อบต. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ได้ทราบถึง ขั้นตอนการบริการในด้านต่าง ๆ	78	87	85	22	6	3.75	1.01	8
3. อบต. มีการให้ข้อมูลการให้บริการต่าง ๆ ของ หน่วยงานที่ประชาชนใช้บริการโดยไม่บังคับเพื่อ ผลประโยชน์ทับซ้อน	82	94	74	22	6	3.81	1.01	5
4. อบต. มีขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการ ให้บริการประชาชน	72	96	77	22	10	3.71	1.04	12
	(25.99)	(34.66)	(27.80)	(7.94)	(3.61)			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านหลักนิติธรรม	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย มาก	ปาน กลาง	มาก น้อย	\bar{X}	SD		
5. อบต. มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการแล้วเสร็จ ในการให้บริการหรือการพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ตาม ตามกำหนดและตามลำดับก่อนหลัง	69 (24.82)	93 (33.45)	74 (26.62)	28 (10.07)	14 (5.04)	3.63	1.11	มาก 16
6. อบต. มีการเปิดโอกาสที่จะให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อ เจ้าหน้าที่หรือประชาชนก่อนการดำเนินการใด ๆ	70 (25.18)	94 (33.81)	85 (30.58)	25 (8.99)	4 (1.44)	3.72	0.98	มาก 11
7. อบต. มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อลด ขั้นตอนการทำงาน	69 (24.82)	98 (35.25)	84 (30.22)	23 (8.27)	4 (1.44)	3.74	0.97	มาก 9
8. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของ อบต. ต้องมีความ เป็นธรรมเสมอภาค	67 (24.10)	96 (34.53)	75 (27.34)	34 (12.23)	5 (1.80)	3.77	1.98	มาก 6
9. ประชาชนต้องมีสิทธิในการคัดค้านหรืออุทธรณ์ต่อ การให้บริการที่ไม่เป็นธรรม	71 (25.54)	93 (33.45)	75 (26.98)	34 (12.23)	5 (1.80)	3.69	1.04	มาก 13

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านหลักนิติธรรม	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ	
	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก			
	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	SD			
10. อบต. มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานให้บริการ และตามลำดับก่อนหลัง	77	105	70	23	3	3.83 0.96	2
11. อบต. มีการพิจารณาเรื่องเรียน หรือตัดสินคดีคดีหลักกฎหมายอย่างเป็นธรรมทุกฉบับ ไม่เลือกปฏิบัติและตามลำดับก่อนหลัง	76	109	66	23	4	3.83 0.97	3
12. อบต. มีการออกกฎระเบียบที่ทันสมัย เหมาะสมกับพื้นที่	77	106	73	14	8	3.83 0.98	4
13. ผู้บริหาร อบต. มีอิสระในการทำงานปลอดจากการครอบงำของผู้มีอิทธิพล	73	100	78	20	7	3.76 1.00	7
14. เจ้าหน้าที่ของ อบต. สามารถคัดค้านการทำหน้าที่ของกรรมการหรือผู้มีอำนาจชี้ขาดในเรื่องต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ไม่เป็นกลาง	72	99	73	28	6	3.73 1.02	10

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านทัศนคติธรรม	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก			\bar{X} SD	
15. อบต. มีการให้บริการประชาชนยึดหลักความเสมอภาค	74 (26.62)	92 (33.09)	71 (25.54)	32 (11.51)	9 (3.24)	3.68 1.08	มาก	12
16. อบต. มีการพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ยึดหลักความเป็นธรรม	75 (26.98)	87 (31.65)	76 (27.34)	29 (10.43)	10 (3.60)	3.68 1.09	มาก	12
ภาพรวมด้านนิติธรรม					3.75 0.91		มาก	-

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักนิติธรรม
 พบว่า ภาพรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75, SD = 1.08$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ก่อนการปฏิบัติงาน หรือตัดสินใจที่ของหน่วยงานที่จะมี
 ผลกระทบต่อประชาชนมีการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอและมีผลการ
 วิเคราะห์วิจัยแล้วว่ามีผลดีแก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86, SD = 0.91$) เป็นอันดับแรก
 รองลงมาคือ อบต. มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการให้บริการ และตามลำดับก่อนหลัง
 ($\bar{X} = 3.83, SD = 0.96$) อยู่ในระดับมาก และอบต. มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียน หรือคัดค้านคดีคดี
 หลักกฎหมายอย่างเป็นธรรมทุกฉบับ ไม่เลือกปฏิบัติและตามลำดับก่อนหลัง ($\bar{X} = 3.83,$
 $SD = 0.97$) อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสาม ส่วนอบต. มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการแล้ว
 เสร็จในการให้บริการหรือการพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ทันตามกำหนดและตามลำดับก่อนหลังอยู่
 ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63, SD = 1.11$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความถี่ที่ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าแกว จังหวัดน่าน ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ		
	๒๕	๕๒	๗๙	๑๐๖			\bar{X}	SD
1. อบต. ไม่มีการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายหรือถูกข้อบังคับจนก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม	89 (32.01)	88 (31.65)	80 (28.78)	14 (5.04)	7 (2.52)	3.86	1.00	1
2. อบต. มีการกำหนดกรอบจริยธรรมของหน่วยงาน	82 (29.50)	93 (33.45)	79 (28.42)	19 (6.83)	5 (1.80)	3.82	0.99	2
3. อบต. มีการจัดให้มีกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำ (ทุกปี)	78 (28.06)	93 (33.45)	85 (30.58)	15 (5.40)	7 (2.51)	3.79	0.99	3
ภาพรวมด้านคุณธรรม						3.82	0.28	มาก

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักคุณธรรม
พบว่า ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 3.82, SD = 0.28$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม อบต. ไม่มีการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายหรือกฏข้อบังคับจน
ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86, SD = 1.00$) เป็นอันดับแรก
รองลงมาคือ อบต. มีการกำหนดกรอบจริยธรรมของหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.82, SD = 0.99$) อยู่ในระดับ
มาก และอบต. มีการจัดให้มีกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำ (ทุกปี) ($\bar{X} = 3.79,$
 $SD = 0.99$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1258815824

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเมรุ จังหวัดน่าน ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	ดีเยี่ยม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	SD
1. อบต. มีระบบการตรวจสอบภายในหน่วยงานที่ เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพสูงที่นำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ	46	(16.55)	43	(15.46)	3.41	1.04
2. อบต. มีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากหน่วยงาน ภายนอก	42	(15.11)	31	(11.15)	3.42	1.01
3. อบต. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องภารกิจที่ หน่วยงานให้บริการ	42	(15.11)	27	(9.71)	3.49	0.98
4. อบต. มีการกำหนดช่องทาง/วิธีการในการติดต่อ ร้องเรียนกับหน่วยงาน	39	(14.03)	30	(10.79)	3.36	1.07
5. อบต. มีการนำความคิดเห็นที่รับฟังได้ไปใช้ปรับปรุง การทำงาน	38	(13.67)	32	(11.51)	3.38	1.03

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ			
	ใช่ ส่วนใหญ่	ใช่ บางส่วน	ไม่ใช่ ส่วนใหญ่	ไม่ใช่ เลย			\bar{X}	SD	
6. อบต. มีเครื่องมือในการให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นที่สะดวก เช่น กล้องรับฟังความคิดเห็น	39 (14.03)	95 (34.17)	104 (37.41)	32 (11.51)	8 (2.88)	3.45	0.96	ปานกลาง	4
7. บุคลากรของหน่วยงานไม่เคยมีการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์กับเพื่อน	44 (15.83)	94 (33.81)	103 (37.05)	27 (9.71)	10 (3.60)	3.49	0.99	ปานกลาง	3
8. อบต. มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ	50 (17.99)	100 (35.97)	96 (34.53)	24 (8.63)	8 (2.88)	3.58	0.97	มาก	1
ภาพรวมด้านความโปร่งใส					3.44	0.93	ปานกลาง	-	

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลัก
 ความโปร่งใส พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44, SD = 0.93$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตาม
 หลักธรรมภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส อบต. มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการ
 ให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58, SD = 0.97$)
 เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อบต. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องภารกิจที่หน่วยงานให้บริการ
 ($\bar{X} = 3.49, SD = 0.98$) อยู่ในระดับปานกลาง และบุคลากรของหน่วยงานไม่เคยมีการกระทำ
 บางอย่างที่เป็นการประโยชน์ทับซ้อน ($\bar{X} = 3.49, SD = 0.99$) อยู่ในระดับปานกลาง เป็นอันดับสาม
 ส่วน อบต. มีการกำหนดช่องทาง/วิธีการในการติดต่อร้องเรียนกับหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง
 ($\bar{X} = 3.36, SD = 1.07$) เป็นอันดับสุดท้าย

1258815824

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคองพะพญา อำเภอปอแก้ว จังหวัดน่าน ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	๒๕	๒๖	๒๗	๒๘		
1. อบต. มีการสนับสนุนพื้นที่จัดกิจกรรมที่ปรึกษาทาง วิชาการ งบประมาณในการทำกิจกรรมของประชาชน	56 (20.14)	94 (33.81)	101 (36.33)	6 (2.17)	3.62	1
2. อบต. มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ หน่วยงานที่สะดวก	48 (17.27)	101 (36.33)	99 (35.61)	9 (3.24)	3.57	2
ภาพรวมด้านการมีส่วนร่วม					3.59	มาก

จากตารางที่ 13 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักการมี
ส่วนร่วมพบว่า ภาพรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.93$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม อบต. มีการสนับสนุนพื้นที่จัดกิจกรรมที่ปรึกษาทาง
วิชาการ งบประมาณในการทำกิจกรรมของประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.96$)
เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อบต. มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานที่
สะดวก ($\bar{X} = 3.57$, $SD = 0.96$)

1258815824

1258815824

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่องแก้ว จังหวัดน่าน ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	น้อย	ปานกลาง	มาก	SD		
1. อบต. มีระบบการกระจายข่าวสารข้อมูลของหน่วยงานให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง	47 (16.91)	91 (32.73)	111 (39.93)	10 (3.60)	0.97	2
2. ผู้บริหารหน่วยงานได้สื่อสารและทำความเข้าใจเรื่องแผนรวมของหน่วยงานแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ	50 (17.99)	92 (33.09)	103 (37.05)	10 (3.60)	0.99	1
3. อบต. มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงานอย่างชัดเจน (Job Description)	47 (16.91)	91 (32.73)	104 (37.41)	12 (4.32)	1.01	3
ภาพรวมด้านหลักความรับผิดชอบต่อ					3.52	-
					0.92	มาก

จากตารางที่ 13 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักความ
รับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, SD = 0.92$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารหน่วยงานได้สื่อสารและทำความเข้าใจใน
เรื่องแผนรวมของหน่วยงานแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, SD = 0.99$)
เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อบต. มีระบบการกระจายข่าวสารข้อมูลของหน่วยงานให้ประชาชน
ทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 3.53, SD = 0.97$) อยู่ในระดับมาก และอบต. มีการกำหนดหน้าที่ความ
รับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงานอย่างชัดเจน (Job Description) ($\bar{X} = 3.49, SD = 1.01$) ตามลำดับ

1258815824

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเมรุ จังหวัดน่าน ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	ใช่ - ใช่	ใช่ - ใช่	ใช่ - ใช่	ใช่ - ใช่		
1. บุคลากรของหน่วยงานไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน	34 (12.23)	73 (26.26)	113 (40.65)	14 (5.03)	ปานกลาง	3
2. บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ	36 (12.95)	67 (24.10)	117 (42.09)	16 (5.75)	ปานกลาง	4
3. อบต. มีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน ลดขั้นตอนการทำงานเพิ่มปริมาณผลิต	34 (12.23)	69 (24.82)	104 (37.41)	20 (7.19)	ปานกลาง	7
4. อบต. มีการกำหนดธรรมาภิบาลเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของหน่วยงาน	36 (12.95)	68 (24.46)	102 (36.69)	14 (5.04)	ปานกลาง	6
5. อบต. มีการจัดหน่วยงานให้คำปรึกษา/รับเรื่องราวร้องทุกข์	32 (11.51)	70 (25.18)	116 (41.73)	12 (4.32)	ปานกลาง	5

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ				ระดับการ บริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล	อันดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X} SD	
6. อบต. มีผู้ที่รับผิดชอบในการให้ข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน	36 (12.95)	75 (27.98)	42 (15.11)	13 (4.67)	3.28 1.02	ปานกลาง 2
7. อบต. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในหน่วยงาน	36 (12.95)	77 (27.70)	40 (14.39)	11 (3.95)	3.31 1.00	ปานกลาง 1
ภาพรวมด้านหลักความคุ้มค่า					3.25 0.96	ปานกลาง -

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ด้านหลักความ
 ค้ำค่า พบว่า ภาพรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25, SD = 0.96$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตาม
 หลักธรรมภิบาล ด้านหลักความค้ำค่า อบต. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขการ
 ปฏิบัติงานในหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31, SD = 1.00$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ
 อบต. มีผู้ที่รับผิดชอบในการให้ข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.28, SD = 1.02$) อยู่ในระดับมาก
 และบุคลากรของหน่วยงานไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ($\bar{X} = 3.25, SD = 1.02$)
 อยู่ในระดับปานกลาง เป็นอันดับสาม ส่วนอบต. มีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ
 ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน ลดขั้นตอนการทำงานเพิ่มปริมาณผลผลิต อยู่ในระดับปานกลาง
 ($\bar{X} = 3.17, SD = 1.08$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมภิบาลขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศ

ระดับการบริหารงานตาม หลักธรรมภิบาล	เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ภาพรวม	ชาย	127	3.53	0.83	-.83	.40
	หญิง	151	3.61	0.75		

จากตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมภิบาล
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชน
 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมภิบาลขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	15.08	5.02	8.70	.00*
ภายในกลุ่ม	274	158.25	.57		
รวม	277	173.34			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชน
ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 ความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	18-28 ปี	29-3ปี	40-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
18-28 ปี	3.34	-	-.31*	.02	-.59*
29-39 ปี	3.65		-	.33*	-.02
40-50 ปี	3.31			-	-.54*
51 ปีขึ้นไป	3.86				-

* $p \leq .05$ (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 17 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Pos hoc ของ LSD พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน จำนวน 4 คู่ คือ

ประชาชนที่มีอายุ 18-28 ปี มีระดับความเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 29-39 ปี โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 18-28 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 29-39 ปี

ประชาชนที่มีอายุ 18-28 ปี มีระดับความเห็นว่าการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 18-28 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญาน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ 29-39 ปี มีระดับความเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 40-50 ปี โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 29-39 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 40-50 ปี

ประชาชนที่มีอายุ 40-50 ปี มีระดับความเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 40-50 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน

1258815824

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมเนียมขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
 จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	10.57	2.11	3.53	.00*
ภายในกลุ่ม	272	162.76	.59		
รวม	277	173.34			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมเนียม
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับการศึกษา
 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมเนียม
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 ความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส. หรือ เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ประถมศึกษา	3.79	-	.08	.51*	.28*	.36*	.35
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.71	-	-	.42*	.20	.28	.27
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	3.28	-	-	-	-.22	-.14	-.15
อนุปริญญา/ ปวส. หรือเทียบเท่า	3.50	-	-	-	-	-.07	.07
ปริญญาตรี	3.42	-	-	-	-	-	-.00
สูงกว่าปริญญาตรี	3.43	-	-	-	-	-	-

* $p \leq .05$ (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 19 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Pos hoc ของ LSD พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน จำนวน 4 คู่ คือ

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคงพญา มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส. หรือเทียบเท่า โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา ระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลคงพญา มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส. หรือเทียบเท่า

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกับ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา มากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่าง กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา ระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลคงพญา มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน

1258815824

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
 จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	7.98	1.59	2.62	.02*
ภายในกลุ่ม	272	165.35	.60		
รวม	277	173.34			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามอาชีพ พบว่า
 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 ความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน จำแนกตามระดับอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	รับราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	เกษตรกร	อื่นๆ
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.18	-	-.45*	-.23	-.38*	-.58*	-.46
พนักงานบริษัทเอกชน	3.63		-	.23	.07	-.13	-.00
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	3.41			-	-.14	-.35	-.23
รับจ้างทั่วไป	3.56				-	-.20	-.08
เกษตรกร	3.76					-	.12
อื่นๆ	3.64						-

*p ≤ .05 (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

ต้นฉบับไม่ปรากฏ

บทที่ 5

บรรณานุกรม

- กิติ อ่อนน้อม. (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *ธรรมาภิบาลท้องถิ่น ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส*. กรุงเทพฯ: มิตเตอร์ก็อปปี.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2554). *การเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร*. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรม จริยธรรม และวิถีประชาธิปไตย สภาพัฒนา. (2555). *คู่มือการใช้และการประเมิน ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2544). *โครงการพัฒนาที่มีภัยร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม การป้องกันภัยและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พีเอลิฟวิง.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2546). *ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทอปัด สร้อยเพชร. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2552). *การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: อินทนิล.
- ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2553). *การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก ภาคแรก จากยุคกรีกถึงยุคทุนนิยมตะวันตก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสารักษ์ ดินแดง.
- ธีรวุฒิ โสภิญญกุล. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. ฉะเชิงเทรา: เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซท.
- นิภาพรรณ ผิวอ่อน. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2554). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญอริ ยีหะมะ. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมวล รุจนเสรี. (2554). *การบริหาร-การจัดการที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสา

รักษ์ดินแดง.

- ประเวศ วะสี. (2550). *ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม (สังคมสันติประชาธรรม)*. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา เฟื่องภู. (2555). *แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2549). *การจัดการทรัพยากรบุคคลภารกิจที่ทำทนาย*. กรุงเทพฯ: บั๊กแบงก์.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *ยุทธศาสตร์พระพุทธศาสนากับการพัฒนาประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พิทยา สุนทรวิภาต. (2554). *การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ.
- ฤทธิพร คงสมาน. (2553). *การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบล ละอุ่น อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). *การบริหารจัดการที่ดี*. กรุงเทพฯ: อินทเกษ.
- วิศรา รัตนสมัย. (2553). *การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา*. (มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร เชาวลิต. (2555). *แนวความคิดเชิงทฤษฎีในการบริหารรัฐกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2560). *ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า*.
<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>
- สถาบันราชประชาสมาสัย. (2549). *ธรรมาภิบาลบันดาลสุข*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สมาน รังสิโยกฤษณ์. (2543). *การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ สหราชอาณาจักร สวีเดน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ ไทย*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจิต นิमितกุล. (2553). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good*

- governance*). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2550). *คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทริปปิเลด กรุ๊ป.
- เสกสรร เกษมโสตร. (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา. (2560). *ประวัติความเป็นมา องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา*. <http://www.dongphaya.go.th/history.html>
- อนูรัตน์ อนันทนาธร. (2559). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: เวลด์เทรค.
- อรพินท์ สพโชคชัย. (2553). *ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุบล ศรีโนนซี. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

1258815824

BUU iThesis 59930126 independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1258815824

BUU :Thesis 59930126 independent study / recv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าสัก จังหวัดน่าน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าสัก จังหวัดน่าน ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับ การคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ให้ ครบทุกข้อตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะถือเป็นความลับ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใดทั้ง ทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่าน ไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าสัก จังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ อื่น ๆ

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วยความตั้งใจจริง

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นางสาวณิชา ขวัญกิจวิชัย

นิติศาสตรบัณฑิตโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

1258815824

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18-28 ปี

29-39 ปี

40-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

อนุปริญญา/ ปวส. หรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย

รับจ้างทั่วไป

เกษตรกรรม

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ต่อเดือน

ไม่เกิน 10,000 บาท

10,001-15,000 บาท

15,001-20,000 บาท

20,001-25,000 บาท

ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป

6. สมาชิกกลุ่มทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มกองทุนฌาปนกิจตำบล

กลุ่มกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน

กลุ่มกองทุนฌาปนกิจหมู่บ้าน

กลุ่มกองทุนปลูกพริกและกาแฟ

กลุ่มกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กลุ่มออมทรัพย์

กลุ่มกองทุนแก้ไขปัญหาคาความยากจน

กลุ่มกองทุนเงินล้าน

กลุ่มวิสาหกิจตระกล้าหวาย

กลุ่มวิสาหกิจเลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมือง

กลุ่มวิสาหกิจเตียงนอนหวาย

กลุ่มวิสาหกิจตั้งหวาย

กลุ่มเลี้ยงวัว

กลุ่มกองทุนเกลือ

กลุ่มเลี้ยงไก่และเลี้ยงปลาตุก

7. ภูมิสำเนาที่เกิด

ตอนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเกวียน จังหวัดน่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้
 ระดับ 5 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามีระดับในการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามีระดับในการปฏิบัติงานระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามีระดับในการปฏิบัติงานระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามีระดับในการปฏิบัติงานระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญามีระดับในการปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอป่าเกวียน จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. หลักนิติธรรม					
1. ก่อนการปฏิบัติงาน หรือตัดสินใจที่ของหน่วยงานที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนมีการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอและมีผลการวิเคราะห์วิจัยแล้วว่ามีผลดีแก่ประชาชน					
2. อ.บ.ต. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงขั้นตอนการบริการในด้านต่าง ๆ					
3. อ.บ.ต. มีการให้ข้อมูลการให้บริการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ประชาชนใช้บริการโดยไม่ปิดบังเพื่อผลประโยชน์ทับซ้อน					
4. อ.บ.ต. มีขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการประชาชน					
5. อ.บ.ต. มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการแล้วเสร็จในการให้บริการหรือการพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ทันตามกำหนดและตามลำดับก่อนหลัง					
6. อ.บ.ต. มีการเปิดโอกาสที่จะให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่หรือประชาชนก่อนการดำเนินการใด ๆ					

1258815824

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอเบ่อเกือ จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1. หลักนิติธรรม (ต่อ)					
7. อ.บ.ต. มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อลด ขั้นตอนการทำงาน					
8. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของ อ.บ.ต. ต้องมี ความเป็นธรรมเสมอภาค					
9. ประชาชนต้องมีสิทธิในการคัดค้านหรืออุทธรณ์ต่อ การให้บริการที่ไม่เป็นธรรม					
10. อ.บ.ต. มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการ ให้บริการ และตามลำดับก่อนหลัง					
11. อ.บ.ต. มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียน หรือตัดสินคดี ยึดหลักกฎหมายอย่างเป็นธรรมทุกฉบับ ไม่เลือกปฏิบัติ และตามลำดับก่อนหลัง					
12. อ.บ.ต. มีการออกกฎระเบียบที่ทันสมัย เหมาะสม กับพื้นที่					
13. ผู้บริหาร อ.บ.ต. มีอิสระในการทำงานปลอดจาก การครอบงำของผู้มีอิทธิพล					
14. เจ้าหน้าที่ของ อ.บ.ต. สามารถคัดค้านการทำหน้าที่ ของกรรมการหรือผู้มีอำนาจชี้ขาดในเรื่องต่าง ๆ ของ หน่วยงานที่ไม่เป็นกลาง					
15. อ.บ.ต. มีการให้บริการประชาชนยึดหลัก ความเสมอภาค					
16. อ.บ.ต. มีการพิจารณาออกคำสั่งต่าง ๆ ยึดหลัก ความเป็นธรรม					

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / revv: 13012562 15:53:13 / seq: 15

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอเบ็ญที่เมือง จันทนบุรี	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
2. หลักคุณธรรม					
1. อ.บ.ต. ไม่มีการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับจนก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม					
2. อ.บ.ต. มีการกำหนดกรอบจริยธรรมของหน่วยงาน					
3. อ.บ.ต. มีการจัดให้มีกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นประจำ (ทุกปี)					
3. หลักความโปร่งใส					
1. อ.บ.ต. มีระบบการตรวจสอบภายในหน่วยงานที่ เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพสูงที่นำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ					
2. อ.บ.ต. มีการประเมินผลสม่ำเสมอทุกปีจาก หน่วยงานภายนอก					
3. อ.บ.ต. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องภารกิจที่ หน่วยงานให้บริการ					
4. อ.บ.ต. มีการกำหนดช่องทาง/วิธีการในการติดต่อ ร้องเรียนกับหน่วยงาน					
5. อ.บ.ต. มีการนำความคิดเห็นที่รับฟังได้ไปใช้ ปรับปรุงการทำงาน					
6. อ.บ.ต. มีเครื่องมือในการให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็นที่สะดวก เช่น กล่องรับฟังความคิดเห็น					
7. บุคลากรของหน่วยงานไม่เคยมีการกระทำบางอย่าง ที่เป็นประโยชน์ทับซ้อน					
8. อ.บ.ต. มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนใน การให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับ ต่างๆ					

1258815824

BUU-IThesis 59930126 independent study / rev: 13012562 15:53:13 / seq: 15

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอเบ่อเกือ จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
4. หลักการมีส่วนร่วม					
1. อ.บ.ต. มีการสนับสนุนพื้นที่จัดกิจกรรมที่ปรึกษา ทางวิชาการ งบประมาณในการทำกิจกรรมของ ประชาชน					
2. อ.บ.ต. มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ของหน่วยงานที่สะดวก					
5. หลักความรับผิดชอบ					
1. อ.บ.ต. มีระบบการกระจายข่าวสารข้อมูลของ หน่วยงานให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง					
2. ผู้บริหารหน่วยงานได้สื่อสารและทำความเข้าใจใน เรื่องแผนรวมของหน่วยงานแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ					
3. อ.บ.ต. มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละ ตำแหน่งงานอย่างชัดเจน (Job description)					
6. หลักความคุ้มค่า					
1. บุคลากรของหน่วยงานไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่อง ผลประโยชน์ทับซ้อน					
2. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ					
3. อ.บ.ต. มีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน ลดขั้นตอนการทำงานเพิ่ม ปริมาณผลผลิต					
4. อ.บ.ต. มีการกำหนดธรรมาภิบาลเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของหน่วยงาน					
5. อ.บ.ต. มีการจัดหน่วยงานให้คำปรึกษา/ รับเรื่องราว ร้องทุกข์					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพญา อำเภอเบ่อเกือ จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
5. อ.บ.ต. มีการจัดหน่วยงานให้คำปรึกษา/ รับเรื่องราว ร้องทุกข์					
6. อ.บ.ต. มีผู้ที่รับผิดชอบในการให้ข่าวสารข้อมูลแก่ ประชาชน					
7. อ.บ.ต. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานในหน่วยงาน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

1258815824